

26

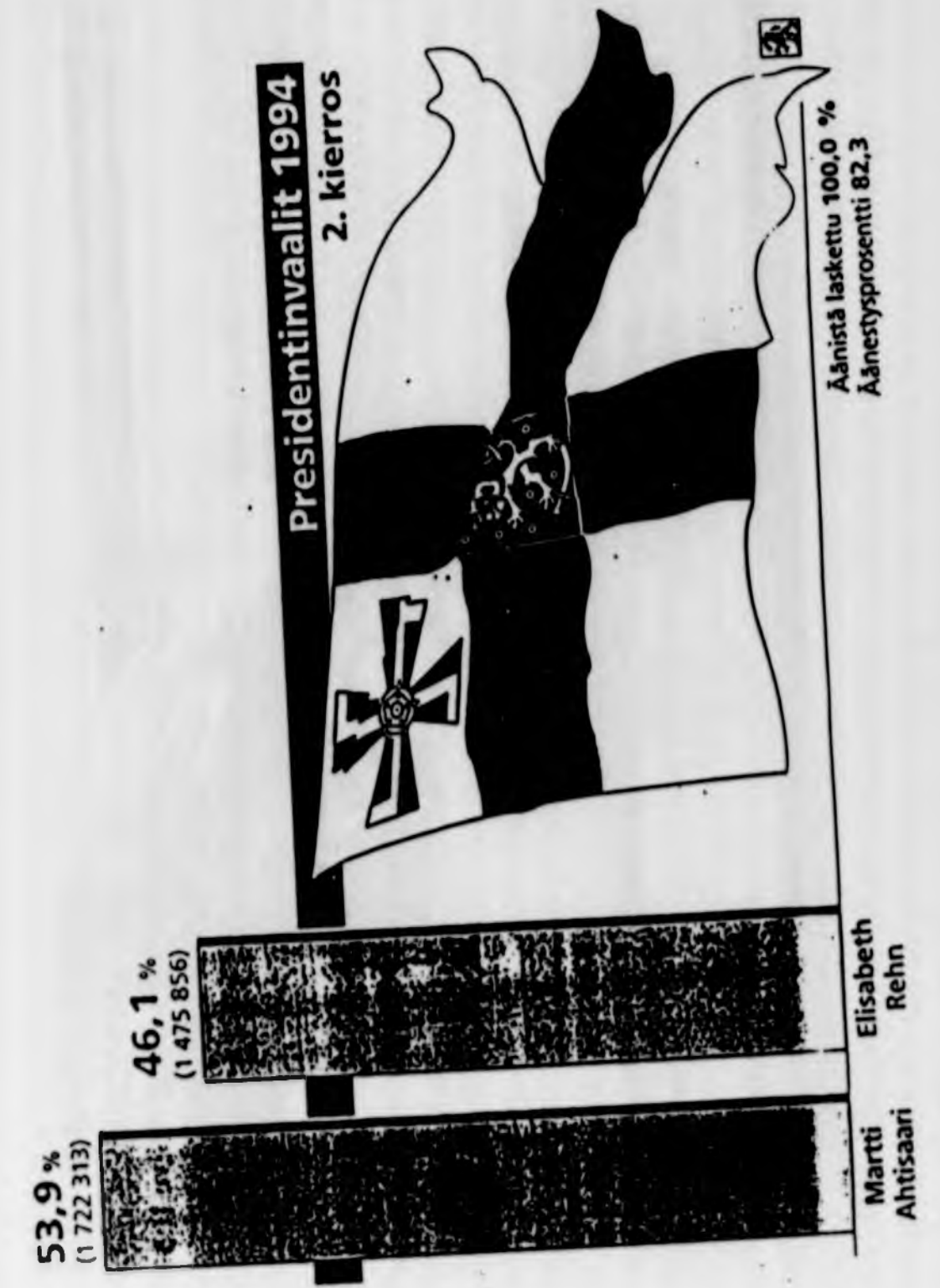
PUOLUEIDEN KANNATUS VAALEISSA 1988, 1991 JA 1992 SEKÄ KANNATUSARVIOITA 1993 -

Puolue	KV 1988	EK 1991	KV 1992	TT 1/93	SG 1-2/93	SG 3-4/93	TT 4/93	SG 6/93	TT 6-7/93	TT 8/93	SG 9-10/93	SG 11- 12/93	TT 2/94
SDP	25,2	22,1	27,0	26,9	28,5	29,9	31,9	32,0	32,8	32,0	32,5	31,0	32,5
Kesk	21,1	24,8	19,2	17,3	20,3	18,3	16,4	16,9	18,2	17,2	17,2	17,7	17,5
Kok	22,9	19,3	19,0	20,1	17,6	18,9	17,1	19,2	17,5	18,0	18,0	17,5	17,6
Vas liitto	12,7	10,1	11,7	9,4	10,5	10,9	8,4	11,7	8,5	9,5	11,2	10,6	9,8
Vihreat	2,6	6,8	6,9	12,8	9,1	8,6	11,3	7,9	8,9	10,6	8,0	8,3	8,7
Rkp	5,3	5,5	5,0	4,5	4,8	5,4	4,4	5,0	5,3	4,2	4,7	5,2	4,4
Smp	3,6	4,8	2,4	1,6	2,3	1,9	1,9	1,8	1,8	1,6	2,0	2,2	1,8
Skl	2,8	3,1	3,2	2,7	3,4	3,1	3,8	3,1	3,6	2,9	3,0	3,6	2,8
Lkp	1,1	0,8	1,0	1,1	0,9	1,0	1,6	0,8	1,5	1,3	1,1	0,9	1,4
Muut	2,3	2,7	4,4	3,6	2,6	2,0	3,2	1,6	2,1	1,3	2,3	3,0	2,0

EK = Eduskuntavaalit
KV = Kunnallisvaalit
TT = Taloustutkimus
SG = Suomen Gallup
MT = M-tietokeskus

* SKDL + DeVa

HS 7/2-94

Presidentinvaalien toinen kierros

Vaaleissa oli 4 085 523 äänioikeutettua.
 Äänestysprosentti oli kotimaassa 82,3.
 Ulkomaalaisista 12,6 prosenttia käytti
 äänioikeuttaan. Heistä 61,7 % kannatti
 Rehnin, 38,3 % Ahtisaarta.

	Ennakoäänet kpl	%	Vaalipäivän äänet kpl	%	Äänet yhteensä kpl	%
Ahtisaari, Martti	712 414	47,7	763 442	44,8	1 475 856	46,1
Rehn, Elisabeth	1 492 791	100,00	1 705 378	100,00	3 198 169	100,00
Mitättömät äänet	7 151		8 129		15 280	
Yhteensä					4 689 305	53,9

HS 8/2-94

© Iltä-Sanomat / Osmo Pihlén

Presidentinvaalin 2. kierros

Näin kavi 1. kierroksella		
Amtisaari	Äänimäärä	%
Rehn	702 211	22,0
Väyrynen	623 415	19,5
Ilaskivi	485 035	15,2
Korhonen	186 936	5,8
Andersson	122 820	3,8
Virtanen	95 650	3,0
Kuuskooski	82 453	2,6
Kankaanniemi	31 453	1,0
Altoniemi	30 622	1,0
Tainen	7 320	0,2

Marjo Antisaari
1 722 513 ääntä

1. kierroksella 822 038 ääntä 25,9%

Elisabeth Rehn
1 475 856 ääntä

1. kierroksella 702 211 ääntä

10%

46,1 %

20%

30%

40%

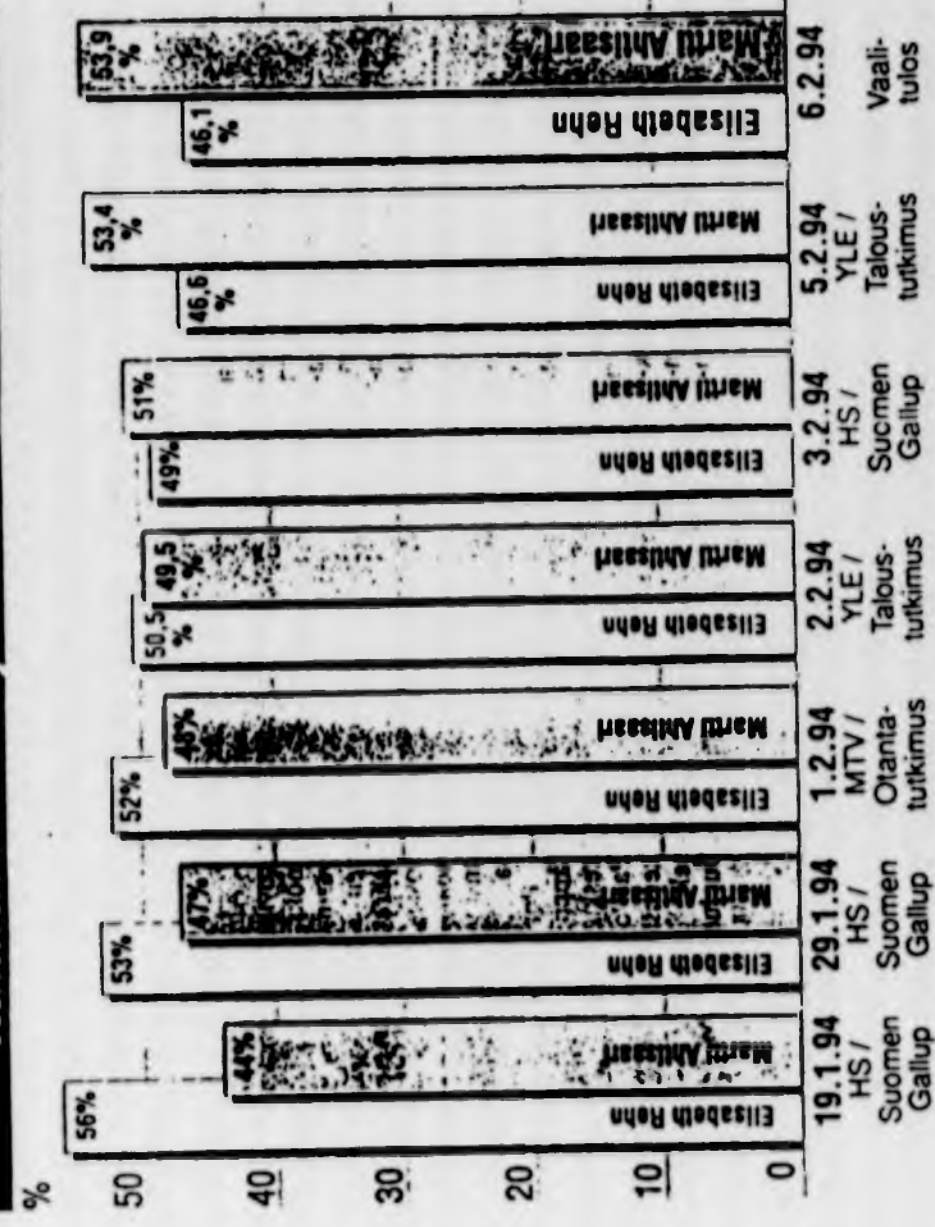
50%

Koko maan äänestysprosentti 82,2 % (Suomessa henkikirjoitetut). 1. kierroksen äänestysprosentti 82,2 %

157/2-94

Ilta-Sanomien

Kannatuskehitys kierrosten välissä

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKaidEN ÄÄNET

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.09
ME63

KOKO MAA

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 %				Äänestysprosentti 78.7	
Ehdokas Nro Nimi	Ennakkoäännet lkm pros	Vaalipv lkm pros	Äännet lkm pros	Äännet yhteensä lkm pros	
2 Ahtisaari, Martti	780377 52.3	941936 55.2	1722313 53.9		
3 Rehn, Elisabeth	712414 47.7	763442 44.8	1475856 46.1		
	1492791 100.0	1705378 100.0	3198169 100.0		
Mitättömät äännet	7151 0.5	8129 0.5	15280 0.5		
	1499942	1713507	3213449		

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKOIDEN ÄÄNET
KOKO VAALIPIIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.10
VE62

HELSINKI VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 %

Äänestysprosentti 76.7

Ehdokas Nro Nimi	Ennakkoäännet lkm pros	Vaalipv lkm pros	Äännet lkm pros	Äännet yhteensä lkm pros
2 Ahtisaari, Martti	76271 50.9	103241	55.7	179512 53.6
3 Rehn, Elisabeth	73620 49.1	81981	44.3	155601 46.4
	149891 100.0	185222	100.0	335113 100.0
Mitättömät äännet	775 0.5	1042 0.6	1817 0.5	
	150666	186264	336930	

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKOIDEN ÄÄNET
KOKO VAALIPIIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.10
VE62

UUSIMAA VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 82.6

Ehdokas Nro Nimi	Ennakkolaskenta lkm pros	Vaalipäivä lkm pros	Äänestysprosentti lkm pros	Äänestysprosentti lkm pros
2 Ahtisaari, Martti	101326 50.5	155994 53.3	257320 52.2	
3 Rehn, Elisabeth	99261 49.5	136761 46.7	236022 47.8	
	200587 100.0	292755 100.0	493342 100.0	
Mitättömät äänet	805 0.4	1227 0.4	2032 0.4	
	201392	293982	495374	

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKaidEN ÄÄNET
KOKO VAALIPiIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.11
VE62

TURKU ETEL VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 79.8

Ehdokas Nro Nimi	Ennakkoäännet lkm pros		Vaalipv äännet lkm pros		Äännet yhteensä lkm pros	
2 Ahtisaari, Martti	64509	52.9	92870	60.0	157379	56.8
3 Rehn, Elisabeth	57500	47.1	62034	40.0	119534	43.2
	122009	100.0	154904	100.0	276913	100.0
Mitättömät äännet	553	0.5	678	0.4	1231	0.4
	122562		155582		278144	

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKOIDEN ÄÄNET
KOKO VAALIPiIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.11
VE62

TURKU POHJ VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 %		Äänestysprosentti 79.9			
Ehdokas Nro Nimi	Ennakkolaskenta lkm pros	Vaalipäivä lkm pros	Äänestysprosentti lkm pros	Äänestysprosentti lkm pros	Äänestysprosentti lkm pros
2 Ahtisaari, Martti	44827 57.1	57809 61.9	102636 59.7		
3 Rehn, Elisabeth	33717 42.9	35594 38.1	69311 40.3		
	78544 100.0	93403 100.0	171947 100.0		
Mitättömät äänet	350 0.4	440 0.5	790 0.5		
	78894	93843	172737		

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKOIDEN ÄÄNET
KOKO VAALIPIIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.11
VE62

AHVENANMAA VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 58.5

Ehdokas Nro Nimi	Ennakkoäännet lkm pros	Vaalipv lkm pros	Äännet lkm pros	Äännet yhteensä lkm pros
2 Ahtisaari, Martti	760 16.4	1804 18.6	2564 17.9	
3 Rehn, Elisabeth	3883 83.6	7890 81.4	11773 82.1	
	4643 100.0	9694 100.0	14337 100.0	
Mitättömät äännet	21 0.5	28 0.3	49 0.3	
	4664	9722	14386	

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKOIDEN ÄÄNET
KOKO VAALIPIIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.11
VE62

HÄME ETEL VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 80.1

Ehdokas Nro Nimi	Ennakkolaskenta lkm pros	Vaalipv lkm pros	Äänet lkm pros	Äänet yhteensä lkm pros
2 Ahtisaari, Martti	52773 55.8	66381 60.0	119154 58.0	
3 Rehn, Elisabeth	41801 44.2	44337 40.0	86138 42.0	
	94574 100.0	110718 100.0	205292 100.0	
Mitättömät äänet	445 0.5	523 0.5	968 0.5	
	95019	111241	206260	

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKAI DEN ÄÄNET
KOKO VAALIPIIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.11
VE62

HÄME POHJ VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 80.2

Ehdokas
Nro Nimi

Ennakkoäänet
1km pros

Vaalipv äänet
lk² pros

Äänet yhteensä
1 km pros

2 Ahtisaari, Martti
3 Rehn, Elisabeth

71803	58.7
50620	41.3

85033	62.0
52153	38.0

156836	60.4
102773	39.6

122423 100.0

137186	100.0
--------	-------

259609 100.0

Mitättömät äänet

537 0.4

0.4 715 0.5

1252 0.5

122960

137901

260861

KYMI VP

EHDOKKAI DEN ÄÄNET
KOKO VAALIPIIRI

Ennakkolaskenta

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.11
VE62

Ehdokas
Nro Nimi

2 Ahtisaari, Martti
3 Rehn, Elisabeth

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 79.3

Ennakkoäännet lkm pros	Vaalipv lkm	äännet pros	Äännet yhteensä lkm pros
57963 57.0	67736	59.2	125699 58.1
43762 43.0	46763	40.8	90525 41.9
-----	-----	-----	-----
101725 100.0	114499	100.0	216224 100.0

Mitättömät äänet

$$\begin{array}{r} 448 \quad 0.4 \\ \hline 102173 \end{array} \quad \begin{array}{r} 513 \quad 0.4 \\ \hline 115012 \end{array} \quad \begin{array}{r} 961 \quad 0.4 \\ \hline 217185 \end{array}$$

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKOIDEN ÄÄNET
KOKO VAALIPiIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.12
VE62

MIKKELI VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 %		Äänestysprosentti 77.8			
Ehdokas Nro Nimi	Ennakkoään lkm pros	Vaalipv lkm pros	Ään lkm pros	Ään lkm pros	Ään yhteensä lkm pros
2 Ahtisaari, Martti	34653 51.6	34131	55.3	68784	53.4
3 Rehn, Elisabeth	32563 48.4	27571	44.7	60134	46.6
	-----	-----	-----	-----	-----
	67216 100.0	61702	100.0	128918	100.0
Mitättömät äänet	330 0.5	306	0.5	636	0.5
	-----	-----	-----	-----	-----
	67546	62008		129554	

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKaidEN ÄÄNET
KOKO VAALIPiIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.12
VE62

KUOPiO VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 77.5

Ehdokas Nro Nimi	Ennakkolaskenta		Vaalipäivän äänet		Äänet yhteensä	
	lkm	pros	lkm	pros	lkm	pros
2 Ahtisaari, Martti	40652	51.5	44312	56.4	84964	54.0
3 Rehn, Elisabeth	38211	48.5	34257	43.6	72468	46.0
	78863	100.0	78569	100.0	157432	100.0
Mitättömät äänet	394	0.5	312	0.4	706	0.4
	79257		78881		158138	

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKOIDEN ÄÄNET
KOKO VAALIPIIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.12
VE62

P-KARJALA VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 77.4

Ehdokas Nro Nimi	Ennakkoäännet lkm pros		Vaalipv äänet lkm pros		Äänet yhteensä lkm pros	
2 Ahtisaari, Martti	29874	56.5	31470	57.5	61344	57.0
3 Rehn, Elisabeth	22970	43.5	23289	42.5	46259	43.0
	52844	100.0	54759	100.0	107603	100.0
Mitättömät äänet	253	0.5	267	0.5	520	0.5
	53097		55026		108123	

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKAIDEN ÄÄNET
KOKO VAALIPiIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.12
VE62

VAASA VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 76.3

Ehdokas
Nro Nimi

Ennakkoäänet
1km pros

Vaalipv äänet
1km pros

Äänet yhteensä
1km pros

2 Ahtisaari, Martti
3 Rehn, Elisabeth

52119	39.5
79729	60.5

54997	36.5
95695	63.5

107116	37.9
175424	62.1

131848 100.0

150692 100.0

282540 100.0

Mitättömät äänet

817 0.6

667 0.4

1484 0.5

132665

151359

284024

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKAIKEN ÄÄNET
KOKO VAALIPIIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.12
VE62

KESKI-SUOMI VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 78.2

Ehdokas Nro Nimi	Ennakkoäännet lkm pros	Vaalipv lkm pros	Äännet lkm pros	Äännet yhteensä lkm pros
2 Ahtisaari, Martti	43912 57.1	49209 60.3	93121 58.8	
3 Rehn, Elisabeth	33028 42.9	32350 39.7	65378 41.2	
	76940 100.0	81559 100.0	158499 100.0	
Mitättömät äännet	369 0.5	447 0.5	816 0.5	
	77309	82006	159315	

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKOIDEN ÄÄNET
KOKO VAALIPIIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.16
VE62

OULU VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 77.1

Ehdokas Nro Nimi	Ennakkolaskenta lkm pros	Vaalipv lkm pros	Äänestysprosentti lkm pros	Äänestysprosentti lkm pros
2 Ahtisaari, Martti	69023 50.4	67941 53.2	136964 51.8	
3 Rehn, Elisabeth	67878 49.6	59815 46.8	127693 48.2	
	136901 100.0	127756 100.0	264657 100.0	
Mitättömät äänet	626 0.5	677 0.5	1303 0.5	
	137527	128433	265960	

Pres 94/2
06.02.1994

EHDOKKOIDEN ÄÄNET
KOKO VAALIPIIRI

Sivu 1
Pvm 09.02.94
Klo 12.17
VE62

LAPPI VP

Ennakkolaskenta

Äänistä laskettu 100.0 % Äänestysprosentti 74.8

Ehdokas Nro Nimi	Ennakkolaskenta		Vaalipv		Äänestysprosentti	
	lkm	pros	lkm	pros	lkm	pros
2 Ahtisaari, Martti	39912	54.1	29008	55.8	68920	54.8
3 Rehn, Elisabeth	33871	45.9	22952	44.2	56823	45.2
	73783	100.0	51960	100.0	125743	100.0
Mitättömät äänet	428	0.6	287	0.5	715	0.6
	74211		52247		126458	

TURUN POHJOINEN			
		1. kierros	
Ehdokas	Äänet	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	102 636	59,7	28,9
3 Rahn	69 311	40,3	14,4
Yhteensä	171 947	100,0	

KUOPION LAANI			
Ehdokas		Äänät	% 1. kierros
nro	nimi		%
2	Ahtisaari	64 964	54,0 24,1
3	Rahn	72 488	46,0 17,3
Yhteensä		157 432	100,0

nki, Espoo,
 aa, Kauniainen
 vät viereisen
 kartasta.
 nkää, Kirkko-
 ni, Lohja ja
 sälä ovat alla
 ssa pylväissä.

Artjärvi
Askola
Hanko
Inkoo
Järvenpää
Karjaa
Karjalohja
Karkkila
Kerava
Lapinjärvi

Uljendal
Lohjan kunta
Lovisa
Myrskylä
Nummi-Puska
Nurmijärvi
Orimattila
Pernaaja
Pohja
Pori

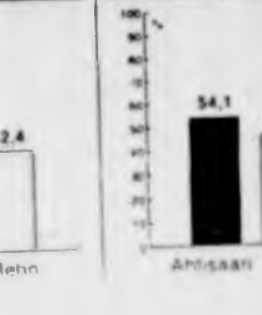
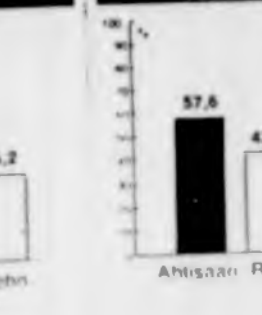
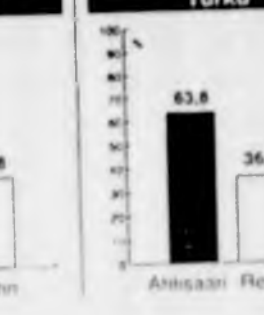
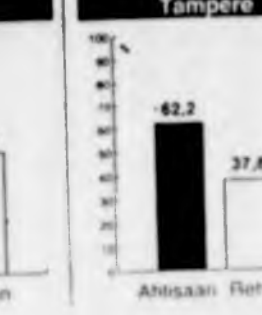
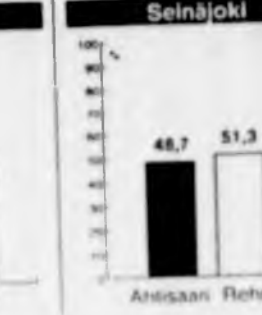
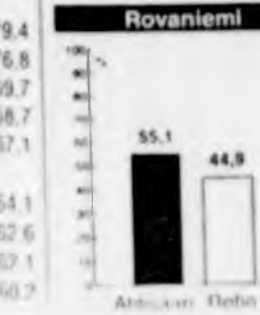
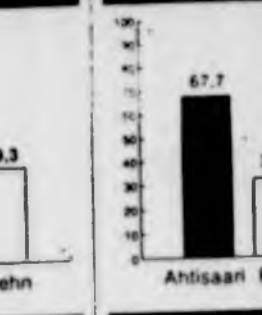
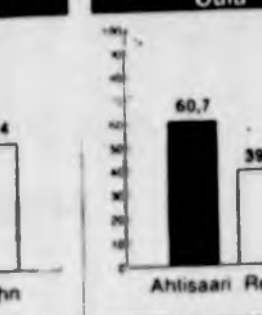
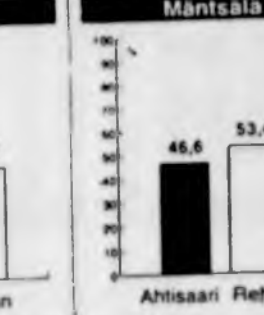
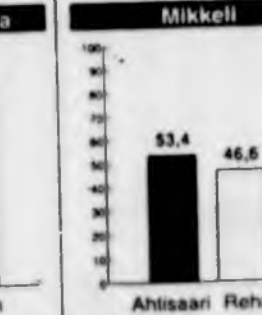
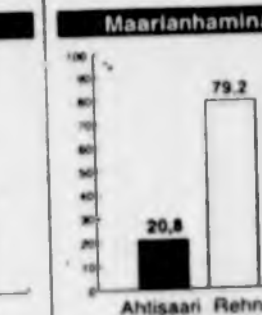
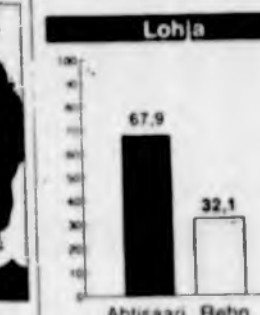
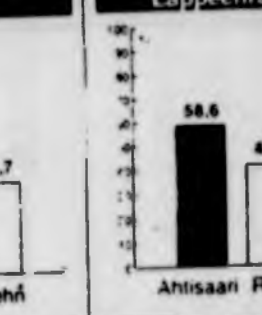
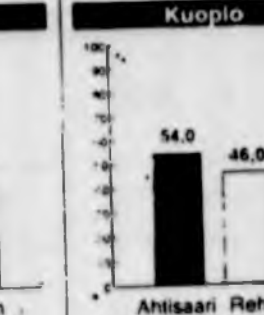
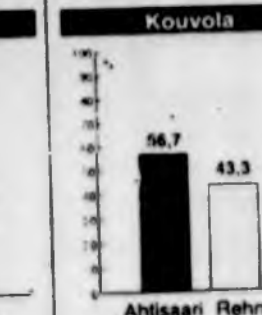
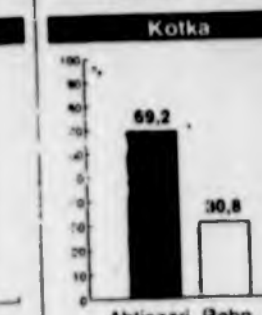
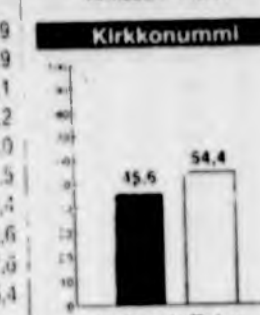
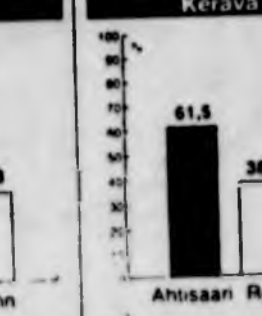
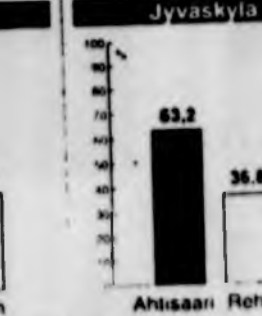
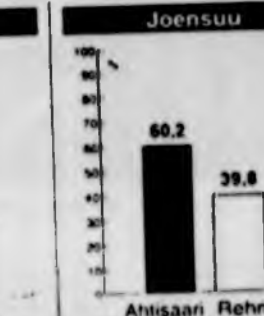
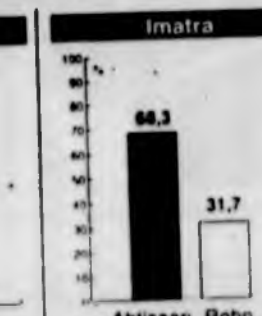
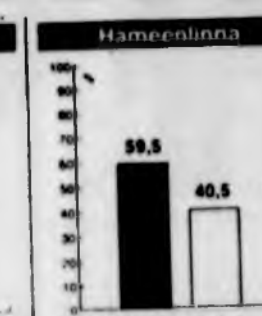
Porvoo
Porvoo n
Pukkila
Ruotsinpy
Sammatti
Sipoo
Siuntio
Tammisa
Tuusula
Vibti

Paari	%
Larkkila	70
Pohja	67
Pohja	65
Pohjan kunta	63
Wymkäs	33
Kerava	61
Vantaa	50
Järvenpää	50
Kuusula	50
Vhti	50

Nimi	%
1. Kaunianen	79
2. Liljendal	76
3. Ekoo	59
4. Antari	68
5. Lahti-Järvi	67
6. Söder ja Tammela	64
8. Pääkka	62
9. Mätkä	60
10. Järvelä	59

Kategoria	Prosentti (%)
Ensimmäinen	63.0
Toinen	37.0

AHVENANMAA

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	2 564	17,9	8,6
3 Rehn	11 773	82,1	79,0
Yhteensä	14 337	100,0	

HAMEEN ETELAINEN

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	119 154	58,0	30,3
3 Rehn	86 138	42,0	19,7
Yhteensä	205 292	100,0	

HAMEEN POHJOINEN

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	156 836	60,4	27,8
3 Rehn	102 778	39,6	19,5
Yhteensä	259 609	100,0	

KYMEN LAANI

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	125 699	58,1	32,0
3 Rehn	90 525	41,9	19,6
Yhteensä	216 224	100,0	

KESKI-SUOMI

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	93 121	58,8	29,0
3 Rehn	65 378	41,2	14,0
Yhteensä	158 499	100,0	

VAASAN LAANI

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	107 116	37,9	17,0
3 Rehn	175 424	62,1	28,3
Yhteensä	282 540	100,0	

OULUN LAANI

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	136 964	51,8	18,5
3 Rehn	127 693	48,2	11,8
Yhteensä	264 657	100,0	

LAPPI

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	68 920	54,8	21,2
3 Rehn	56 823	45,1	10,3
Yhteensä	125 743	100,0	

Ahtisaaren loppukiri onnistui ja hänestä tulee uusi presidentti. Elisabeth Rehn onnittelii lämpöisesti Ahtisaaren voiton.

Kannatus vaalipiireittäin

Uusikaupunkiseudun tulokset

ESPOO

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	50 894	44,3	22,2
3 Rehn	63 886	55,7	38,2
Yhteensä	114 780	100,0	

VANTAA

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	60 293	60,2	29,7
3 Rehn	39 791	39,8	29,6
Yhteensä	100 084	100,0	

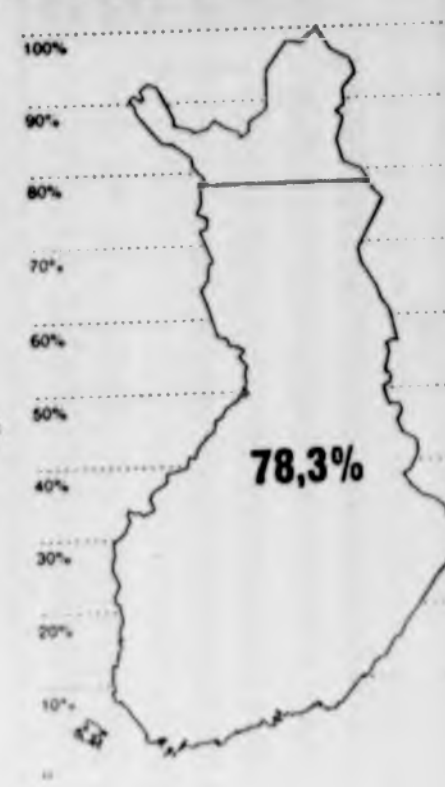
KAUNIAINEN

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	1 157	20,6	10,8
3 Rehn	4 446	79,4	58,5
Yhteensä	5 603	100,0	

HELSINKI

		1. kierros	
Ehdokas	Ään	%	%
nro nimi			
2 Ahtisaari	179 512	53,6	27,1
3 Rehn	155 601	46,4	31,2
Yhteensä	335 113	100,0	

Koko maan äänestysprosentti

äänestettiin

Martti Ahtisaari

Elisabeth Rehn

Parhaat suomenkieliset kunnat		Huonoimmat suomenkieliset kunnat	
	Aasta		Aasta
Suolahti	76,6	Kauniala	20,6
Kemi	75,6	Kortesjärvi	25,6
Vilja	71,7	Marjaniemi	25,6
Kuusankoski	70,9	Miehikkälä	26,0
Karhola	70,9	Kaustinen	26,6
Varkaus	70,8	Halsua	26,6
Nokka	69,9	Alahärmä	27,6
Kotka	69,2	Ylämaa	27,7
Imatra	68,3	Toholampi	28,4
Aänekoski	67,9	Lappajärvi	28,4
Lohja	67,9	Ylistaro	28,6
Pori	67,7	Ylähärmä	28,6
Valkeakoski	66,8	Karjola	28,7
Jämsänkoski	66,7	Veteli	29,4
Mänttä	66,7	Kuortane	29,9
Raisio	66,6	Lohtaja	30,3
Harjavalta	66,6	Isokylä	30,4
Rauma	66,4	Alavieska	30,5
Riihimäki	66,4	Ullava	30,7
Eno	65,4	Reisjärvi	31,0

Parhaat suomenkieliset kunnat		Huonoimmat suomenkieliset kunnat	
	Aasta		Aasta
Kuusankoski	74,6	Kemi	24,6
Marjaniemi	74,4	Vilja	24,6
Miehikkälä	74,0	Varkaus	28,3
Kuusankoski	73,6	Karhola	29,1
Halsua	73,4	Varkaus	29,2
Alahärmä	72,6	Nokka	30,1
Ylämaa	72,3	Kotka	30,8
Toholampi	71,6	Imatra	31,7
Lappajärvi	71,6	Aänekoski	32,1
Ylistaro	71,6	Lohja	32,1
Ylähärmä	71,6	Pori	32,3
Karjola	71,3	Valkeakoski	33,2
Veteli	70,6	Jämsänkoski	33,3
Kuortane	70,1	Mänttä	33,8
Lohtaja	69,7	Raisio	33,4
Isokylä	69,6	Harjavalta	33,6
Alavieska	69,5	Rauma	33,6
Ullava	69,3	Riihimäki	34,4
Reisjärvi	69,0	Eno	34,8

Parhaat ruotsinkieliset kunnat (Pohjoisten Ahvenanmaa)		Huonoimmat ruotsinkieliset kunnat (Pohjoisten Ahvenanmaa)	
	Aasta		Aasta
Pietarsaari	60,4	Kruunupyy	9,1
Karja	46,8	Vöyri	12,0
Parainen	40,6	Houtakari	12,7
Pemaja	39,8	Maksamaa	16,6
Sipoo	36,9	Närpiö	18,0
Tammisaari	35,9	Pedersöre	18,6
Kemid	34,7	Korshäls	17,2
Luoto	33,6	Inö	17,9
Västana	31,2	Maalahti	18,0
Inkoo	30,3	Nauvo	21,0

Parhaat ruotsinkieliset kunnat (Pohjoisten Ahvenanmaa)		Huonoimmat ruotsinkieliset kunnat (Pohjoisten Ahvenanmaa)	
	Aasta		Aasta
Kruunupyy	60,9	Pietarsaari	49,0
Vöyri	60,0	Karja	63,2
Houtakari	67,3	Parainen	69,8
Maksamaa	64,4	Pemaja	60,2
Närpiö	64,0	Sipoo	64,1
Pedersöre	63,8	Tammisaari	64,1
Korshäls	62,8	Kemid	66,3
Inö	62,1	Luoto	66,8
Maalahti	61,2	Västana	68,0
Nauvo	79,0	Inkoo	68,7

Ahtisaarelle vasemmisto-kunnat, Rehnille Väyrysen tukialueita

Oikeiden taulukkoon on lisätty ehdokkaiden 20 parasta ja heikointa suomenkielisiä kuntia sekä ehdokkaiden 10 parasta ja heikointa ruotsinkielisiä kuntia. Luvuissa ei ole mukana Ahvenanmaa, missä Rehn sai tällä kierroksella 81,9 prosenttia annetuista äänistä. Saarimaahan pieni äänipohja (13 900) ei kuitenkaan riittänyt antamaan Rehnille riittävä nostetta. Ahtisaaren paras suomenkielinen kunta Suolahti oli ehdokkaan parhaiden joukossa ja ensimmäisellä kierroksella. Muutenkin Ahtisaaren kannatus oli vahvinta vankkoissa demaripitäjissä. Ahtisaari aloitti kampanjansa Viljan työväentalolla - se auttoi nostamaan kunnan hänen kolmanneksi vahvimmaksi tukialueekseen. Monet Rehin parhaimmista olivat vaalien ensimmäisellä kierroksella Paavo Väyrysen (kesk.) vahvoja alueita, mm. Kortesjärvi (Väyrysen 1.), Merijärvi (Väyrysen 2.) ja Halsua (Väyrysen 5.).

VAASA

	Ahtisaari		Rehn	
	Ääniä	%	Ääniä	%
Alahärmä	902	27,5	2374	72,5
Alajärvi	1975	36,3	3500	63,7
Alavieska	2577	46,7	3754	69,9
Enontekiö	667	32,3	1412	67,7
Halsua	252	26,6	696	71,4
Humola	845	39,8	1279	60,2
Imatra	2712	36,5	4721	63,5
Jyväskylä	542	30,4	1241	69,6
Kuusankoski	1032	31,0	2299	69,0
Kuusankoski	1860	31,4	4762	68,6
Luoto	1310	40,6	1913	59,4
Kuusankoski	1412	30,6	2244	61,4
Kuusankoski	345	28,7	856	71,3
Kuusankoski	599	64,3	504	65,7
Kuusankoski	3225	34,8	6034	66,2
Kuusankoski	1906	36,7	3290	63,3
Kuusankoski	693	26,5	1922	73,5
Kuusankoski	10988	49,6	11185	50,4
Kuusankoski	270	17,2	1297	62,8
Kuusankoski	448	25,5	1310	74,5
Kuusankoski	1684	28,6	4210	71,4
Kuusankoski	438	29,1	4384	90,9
Kuusankoski	916	29,9	2149	70,1
Kuusankoski	2906	41,7	486	38,3
Kuusankoski	920	32,9	1879	67,1
Kuusankoski	2131	66,5	2456	53,5
Kuusankoski	777	28,4	1954	71,6
Kuusankoski	3416	37,7	5654	62,3
Kuusankoski	427	32,5	567	67,5
Kuusankoski	239	38,2	367	61,8
Kuusankoski	576	38,3	1324	69,7
Kuusankoski	725	33,5	1441	66,5
Kuusankoski	734	15,6	611	81,3
Kuusankoski	114	18,8	3176	81,2
Kuusankoski	2469	23,5	8135	76,5
Kuusankoski	2250	39,3	1297	60,8
Kuusankoski	1081	16,0	565	84,0

KUOPIO

	Ahtisaari		Rehn	
	Ääniä	%	Ääniä	%
Enontekiö	8273	38,0	9984	42,0
Juankoski	2008	31,7	1879	49,3
Kuusankoski	1253	38,9	1208	49,1
Kuusankoski	1094	33,7	942	46,3
Kuusankoski	871	44,9	1069	53,1
Kuusankoski	2952	44,7	3654	55,3
Kuusankoski	2935	57,0	2247	43,0
Kuusankoski	2044	44,6	2541	55,4
Kuusankoski	3704	51,6	3481	48,4
Kuusankoski	1007	40,6	1473	59,4
Kuusankoski	1930	44,3	2428	55,7
Kuusankoski	1743	44,4	2183	55,6
Kuusankoski	1166	44,1	1477	55,9
Kuusankoski	1017	63,4	566	36,6

POHJOIS-KARJALA

	Ahtisaari	Rehn
	Ääniä	Ääniä
Eno	2068	1625
Domasto	2894	1970
Joussa	18632	12334
Kuusankoski	2303	1976
Kuusankoski	904	914
Kuusankoski	838	745
Kuusankoski	3148	3433
Kuusankoski	3408	2911
Kuusankoski	6772	3659
Kuusankoski	3381	3520
Kuusankoski	3775	2483
Kuusankoski	3561	1982
Kuusankoski	1638	1871
Kuusankoski	1944	1799
Kuusankoski	956	1107
Kuusankoski	1899	780
Kuusankoski	846	740
Kuusankoski	1119	861
Kuusankoski	722	238

OULU

	Ahtisaari	Rehn
	Ääninä %	Ääninä %
Alavieska	535 30,9	1219 69,1
Haapajärvi	2212 45,3	2665 54,7
Haapavesi	1908 41,1	2736 58,9
Hailuoto	299 40,9	313 51,1
Haukipudas	5249 64,5	2891 35,5
Hietalahti	1170 51,2	1069 48,8
Hietalahti	2188 68,1	1455 39,9
Kuusankoski	1344 68,2	5820 39,8
Kuusankoski	2021 36,9	3660 63,1
Kuusankoski	5123 53,0	2775 47,0
Kuusankoski	385 34,1	749 65,9
Kuusankoski	2766 54,9	2272 45,1
Kuusankoski	369 52,7	3293 47,3
Kuusankoski	671 48,1	723 51,9
Kuusankoski	3601 33,5	7139 66,5
Kuusankoski	764 38,0	1245 62,0
Kuusankoski	1306 46,2	1523 53,8
Kuusankoski	374 39,3	577 60,7
Kuusankoski	199 25,6	578 74,4
Kuusankoski	2422 54,9	1990 45,1
Kuusankoski	2193 33,7	4309 66,3
Kuusankoski	2036 41,8	2833 58,2
Kuusankoski	39713 60,7	25721 39,3
Kuusankoski	1685 46,5	1939 53,5
Kuusankoski	1502 53,2	1322 46,8
Kuusankoski	1810 54,9	1485 45,1
Kuusankoski	376 45,1	460 54,9
Kuusankoski	2625 41,8	3646 58,2
Kuusankoski	526 43,9	674 56,1
Kuusankoski	1392 54,5	1169 45,5
Kuusankoski	934 41,2	1274 57,7
Kuusankoski	811 31,9	663 61,1
Kuusankoski	2281 49,5	2329 50,5
Kuusankoski	6782 63,0	3990 37,0
Kuusankoski	496 37,3	835 62,7
Kuusankoski	626 31,0	1396 69,0
Kuusankoski	490 48,1	731 59,9
Kuusankoski	1147 38,4	199 59,6

LAPPI

	Ahtisaari		Rehn	
	Ääniä	%	Ääniä	%
Enontekiö	691	38,1	687	37,9
Isoä	2440	54,4	2078	46,6
Kuusankoski	12281	75,5	3991	24,5
Kuusankoski	4013	54,2	3387	45,8
Kuusankoski	3031	55,2	2499	44,8
Kuusankoski	2176	55,9	1714	44,1
Kuusankoski	1659	58,3	1188	41,7
Kuusankoski	816	49,8	823	50,2
Kuusankoski	455	54,4	381	45,6
Kuusankoski	1676	63,1	1738	47,9
Kuusankoski	1170	35,2	2157	64,8
Kuusankoski	1100	36,6	1997	64,4
Kuusankoski	6415	50,8	6206	49,2
Kuusankoski	11673	53,1	9523	46,9
Kuusankoski	1876	49,9	1887	50,1
Kuusankoski	430	42,1	618	57,9
Kuusankoski	1268	48,5	1344	51,5
Kuusankoski	3262	51,1	3123	48,9
Kuusankoski	1197	48,1	1293	51,9
Kuusankoski	9966	51,5	6598	48,5
Kuusankoski	314	34,2	603	65,8
Kuusankoski	2013	51,8	1871	48,2

Näin ääniä siirtyi

Paavo Väyrynen

Raimo Ilaskivi

Keljo Korhonen

Taulukkoon on merkitty ehdokkaan 7. parasta kuntaa, jossa hän sai 1. kierroksella suuremman äänimäärän kuin kukaan muu pudonnut ehdokas.

Oulu	Ääntä	Muutos verrattuna 1. kierrokseen
Väyrynen/1.kierros	14 123	
Muut pudonneet/1.kierros	20 471	
Ahtisaari/2.kierros	38 713	(+21 258)
Rehn/2.kierros	25 721	(+14 270)
Kuopio		
Väyrynen/1.kierros	9 782	
Muut pudonneet/1.kierros	15 967	
Ahtisaari/2.kierros	28 305	(+16 065)
Rehn/2.kierros	22 147	(+10 114)
Tornio		
Väyrynen/1.kierros	7 296	
Muut pudonneet/1.kierros	2 913	
Ahtisaari/2.kierros	6 896	(+4 019)
Rehn/2.kierros	6 588	(+5 506)
Jyväskylä		
Väyrynen/1.kierros	7 130	
Muut pudonneet/1.kierros	15 747	
Ahtisaari/2.kierros	28 661	(+14 378)
Rehn/2.kierros	16 698	(+8 745)
Lappeenranta		
Väyrynen/1.kierros	6 266	
Muut pudonneet/1.kierros	10 562	
Ahtisaari/2.kierros	20 910	(+8 768)
Rehn/2.kierros	14 773	(+7 560)
Rovaniemi		
Väyrynen/1.kierros	6 239	
Muut pudonneet/1.kierros	6 346	
Ahtisaari/2.kierros	11 673	(+6 702)
Rehn/2.kierros	9 523	(+5 793)
Kuusamo		
Väyrynen/1.kierros	6 094	
Muut pudonneet/1.kierros	2 358	
Ahtisaari/2.kierros	3 601	(+2 025)
Rehn/2.kierros	7 139	(+5 965)

Helsinki	Ääntä	Muutos verrattuna 1. kierrokseen
Ilaskivi/1.kierros	69 271	
Muut pudonneet/1.kierros	68 415	
Ahtisaari/2.kierros	179 612	(+89 069)
Rehn/2.kierros	155 601	(+61 498)
Espoo		
Ilaskivi/1.kierros	24 585	
Muut pudonneet/1.kierros	20 901	
Ahtisaari/2.kierros	50 894	(+25 282)
Rehn/2.kierros	63 886	(+19 863)
Tampere		
Ilaskivi/1.kierros	23 019	
Muut pudonneet/1.kierros	34 167	
Ahtisaari/2.kierros	72 106	(+39 415)
Rehn/2.kierros	43 737	(+18 649)
Turku		
Ilaskivi/1.kierros	20 743	
Muut pudonneet/1.kierros	29 387	
Ahtisaari/2.kierros	67 026	(+36 341)
Rehn/2.kierros	37 994	(+15 197)
Vantaa		
Ilaskivi/1.kierros	16 560	
Muut pudonneet/1.kierros	23 780	
Ahtisaari/2.kierros	60 293	(+30 852)
Rehn/2.kierros	39 791	(+18 449)
Lahti		
Ilaskivi/1.kierros	12 241	
Muut pudonneet/1.kierros	15 181	
Ahtisaari/2.kierros	37 443	(+18 668)
Rehn/2.kierros	22 694	(+9 328)
Pori		
Ilaskivi/1.kierros	9 330	
Muut pudonneet/1.kierros	15 940	
Ahtisaari/2.kierros	33 877	(+17 844)
Rehn/2.kierros	16 189	(+8 295)

Kajaani	Ääntä	Muutos verrattuna 1. kierrokseen
Korhonen/1.kierros	9 645	
Muut pudonneet/1.kierros	7 735	
Ahtisaari/2.kierros	13 344	(+8 844)
Rehn/2.kierros	8 820	(+6 366)
Sotkamo		
Korhonen/1.kierros	3 232	
Muut pudonneet/1.kierros	2 703	
Ahtisaari/2.kierros	3 471	(+2 742)
Rehn/2.kierros	3 215	(+2 730)
Suomussalmi		
Korhonen/1.kierros	2 788	
Muut pudonneet/1.kierros	3 428	
Ahtisaari/2.kierros	3 843	(+2 882)
Rehn/2.kierros	3 207	(+2 774)
Kuhmo		
Korhonen/1.kierros	2 504	
Muut pudonneet/1.kierros	3 365	
Ahtisaari/2.kierros	3 668	(+2 662)
Rehn/2.kierros	3 283	(+2 744)
Paltamo		
Korhonen/1.kierros	1 866	
Muut pudonneet/1.kierros	888	
Ahtisaari/2.kierros	1 502	(+1 218)
Rehn/2.kierros	1 322	(+1 208)
Puolanka		
Korhonen/1.kierros	1 209	
Muut pudonneet/1.kierros	1 182	
Ahtisaari/2.kierros	1 392	(+1 122)
Rehn/2.kierros	1 160	(+1 032)
Hyrynsalmi		
Korhonen/1.kierros	967	
Muut pudonneet/1.kierros	1 075	
Ahtisaari/2.kierros	1 120	(+882)
Rehn/2.kierros	1 069	(+939)

Porvarikenttä vuoti vasemmalle

Ahon ja Salolaisen vetoomukset kuuroille korville

Porvarilisten äänestäjien laaja siirtyminen demarien presidenttiehdokkaan taakse toisella äänestyskierroksella pohjusti Martti Ahtisaaren vaalivoiton.

Kokouksen ja keskustan puoluejohto ei säilyttänyt olettamaansa, että kumminkin puolueen johto ilmeisesti tukensa Elisabeth Rehnin, mutta suuri osa vasemmiston Raimo Ilaskiven äänestäjistä siirtyi Ahtisaarelle.

Jos Rehn olisi saanut kaikki Väyrysen ja Ilaskiven äänet, hän olisi voittanut selvästi noin 56 prosenttia äänivoitolla. Hän sai kuitenkin vain katu kolmasosa äänistä. Kolmasosa äänistä ohjautui Ahtisaarelle, mikä teki hänestä voittajan.

Ahtisaaren äänivoiton olivat huomattavia aineksia Ilaskiven vahvoissa kaupungeissa.

Ilaskivi sai Helsingissä ensimmäisellä kierroksella runsaat 69 000 ääntä. Rehn sai Helsingissä kuitenkin vain noin 51 000 ääntä, mikä osoittaa Ilaskiven äänten siirtyneen merkittävästi Ahtisaaren taakse.

Ahtisaari sai Helsingissä 89 000 lisää ääntä. Kun kaikki pudonneet ehdokkaat Ilaskiven lukuunottamatta saivat pääkaupungissa vajaa 70 000 ääntä, Ahtisaaren menestysti ei voida selittää ilman huomattavaa äänisiirtymää nimenomaan Ilaskiven kannattajakunnasta.

Ainakin joku kolmasosa Ilaskiven helsinkiläisiä kannattajia lienee nyt Ahtisaaren taakse.

Ahtisaaren lisä-äänien määrä ylittää Ilaskiven ensimmäisen kierroksen äänimäärän kaikissa Ilaskiven vahvoissa kaupungeissa Etelä-Suomessa.

Vastaavasti Rehnin lisä-äänien määrä jää kaikissa Ilaskiven vahvoissa eteläsuomalaisissa kaupungeissa Ilaskiven äänimäärää pienemmäksi. Se vahvistaa käsitystä, että Ilaskiven kannattajien siirtyminen Ahtisaaren taakse on kaupungeissa ollut tasaisen vahvaa.

Myös Rehnin ääniä siirtyi Ahtisaarelle

Rehnin lisä-äänien määrä ylittää Väyrysen äänimäärän monissa Väyrysen vahvoissa kaupungeissa mm. Oulussa, Kuopiossa, Jyväskylässä ja Lappeenrantaan. Toisaalta Ahtisaaren äänten lisäys on kaikissa näissä kaupungeissa suurempi kuin Rehnin.

Rehnin lisä-äänien määrä ylittää Väyrysen äänimäärän monissa Väyrysen vahvoissa kaupungeissa mm. Oulussa, Kuopiossa, Jyväskylässä ja Lappeenrantaan. Toisaalta Ahtisaaren äänten lisäys on kaikissa näissä kaupungeissa suurempi kuin Rehnin.

"Väyrysen-Suomen" tarkastelu osoittaa, että Ahtisaaren ja Rehnin kilpa oli sitä tasaisempi, mitä pienemmille paikkakunnille mennään.

"Syvä maaseutu" näyttää kaupunkilaisista paremmiin suodattaneen kehoitusta äänestää Rehnin.

Äänisiirtymä voidaan mainita Lapissa keuhon vahvat Posion ja Ruusun kunnat, joissa Rehn sai yli 60 prosenttia äänistä.

Korhos-Suomi jekoi äänensä

"Korhos-Suomi" näyttää jakaneen äänensä melko tasaisesti Ahtisaaren ja Rehnin kesken. Ahtisaari voitti Korhosen parhalla paikkakunnalla Kajaaniissa selvästi, mutta peli oli varsin tasainen ympäristössä maalaiskunnissa. Niissä myös Ahtisaaren ja Rehnin lisä-äänien määrät olivat likipitään samat.

Valinta Ahtisaaren ja Rehnin välillä näyttää olleen monille Väyrysen ja Korhosen kannattajille niin vaikea, että he jättäytyivät pois toiselta kierrokselta.

Väyrysmielisessä Lapin vaalipiirissä äänestysprosentti oli ensimmäisellä kierroksella alle 80:n vaaliaktiivisuudessa. Äänestysviikkokauden lasku oli vielä suurempi Oulussa vaalipiirissä, jossa Korhonen halusi 1. kierroksella tulla Väyrysen laittia.

Äänestäjien laiskistuminen oli selvää myös Väyrysen suosioidessa Vaasan vaalipiirissä, jonka 12 kunnassa äänestysprosentti laski alle 80:n, kun prosentti 1. kierroksella ylitti 80 läänin kaikissa kunnissa.

Jukka Tervahauta

PM

SDP:n puoluehallituksen kokouksesta 10.2.1994

Poliittinen tilanne

Puoluehallitus keskusteli presidentinvaaleista, EU-neuvottelujen tämän hetkestä vaiheesta ja eduskuntavaalien valmisteluista. Pantiin ilolla merkille, että puolueen ehdokas oli voittanut presidentinvaalit. Merkittävä vaikutus tulokseen oli SDP:n jäsenistön ja kannattajakunnan aktivoitumisella vaalityöhön.

SDP:n puoluehallitus aloitti valmistautumisen runsaan vuoden päästä pidettävään eduskuntavaaleihin. Puoluehallituksen mielestä äskettäisten presidentinvaalien yhteydessä käyty yhteiskunnallinen keskustelu antaa hyvät lähtökohdat edessä olevalle eduskuntavaalilyölle. Puoluehallitus suosittelee SDP:n perusosastoille, että jo keväällä ryhdytään toimenpiteisiin eduskuntavaaliehdokkaiden kartoittamiseksi. Tällöin ehdolle asettuvat todetaan alkusyksystä. Jäsenäänestys ehdokkaista järjestetään lokakuussa.

Puoluehallitus keskusteli valtionyhtiöiden hallinnon järjestämisestä ja omistuspohjasta ja päätti lähiaikoina annettavan kannanoton valmistelemisesta.

Puoluehallituksen päätöksiä

Puoluehallitus antoi lausunnon osamietinnöstä "Neuvoa-antava kansanäänestys Suomen liittymisestä Euroopan Unioniin". (liite)

Tiedoksi

Seuraava puoluehallituksen kokous pidetään 24.2.1994 klo 9.00.

Liitteenä:

- * Puoluehallituksen lausunto oikeusministeriölle 10.2.1993
- * Taulukko puolueiden kannatuksesta vaaaleissa ja kannatusarvioita
- * Vuoden 1994 tasavallan presidentin vaalitulastoja (Tilastokeskus)

- MJJ

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue -
Finlands Socialdemokratiska Parti r.p.

Helsinki 10.2.1994

Oikeusministeriölle

Viite: Kirje n:o 647/41/93/OM

Asia: Lausunto EY-vaalityöryhmän osamietinnöstä "Neuvoa-antava kansanäänestys Suomen liittymisestä Euroopan Unioniin"

Pyydettyä lausuntonaan SDP toteaa osamietinnöstä seuraavaa:

Työryhmä ei ole ottanut kantaa kansanäänestyksen ajankohtaan. Tämä on perusteltua, sillä neuvottelujen ja Suomen sisäisen valmistelutyön vaatima aika on otettava huomioon. SDP yhtyy ajatukseen siitä, että kansanäänestyksen toimittaminen edellyttää riittävää aikaa tiedottaa kansanäänestyksen kohteena olevasta sopimuksesta ja yleisemmin Euroopan Unionin periaatteellisista tavoitteista sekä toisaalta niistä vaikutuksista, joita mahdollisen sopimuksen solmimatta jättäminen aiheuttaa. Hallituksen tulee vastata riittävästä tiedon jakamisesta jo neuvotteluvaiheesta.

SDP pitää työryhmän ehdotusta vastausvaihtoehtojen määrästä ("KYLLÄ" tai "EI") oikeana. Koska on pidetty tärkeänä, että kansanäänestyksellä on neuvoa-antavasta luonteestaan huolimatta päätöksentekoa sitova merkitys, on sen tuloksen oltava yksiselitteinen.

SDP pitää perusteltuna, että kansalaisille jaetaan asiaa koskeva hallituksen hyväksymä tiedote. On luonnollisesti edellytettävä, että siihen sisältyy myös hallituksen kanta itse äänestyksen kohteesta. Tiedotteesta tulee selvitä kysymyksenasettelun taustalla olevat seikat, jolloin äänestyksessä vastattava kysymys voi olla pelkistetty. Edellä sanottuun viitaten SDP ei pidä työryhmän laatiman lakiluonnoksen 7 §:n ensimmäistä virkettä onnistuneesti muotoiltuna. ("Valtioneuvosto hyväksyy oikeusministeriön esittelystä yleisistunnossaan tiedotteen, jossa selostetaan Suomen mahdollista liittymistä Euroopan Unioniin ja todetaan, mistä kansanäänestyksessä on kysymys.")

SDP pitää myönteisenä, että kansanäänestyksen kohdetta koskevaan tiedotustoimintaan aiotaan varata valtionavustusta. Mutta tätä asiaa koskeva työryhmän ehdotus ei ole onnistunut. On pidettävä keinotekoisena ja olemassa-

olevan kansalaistoiminnan mahdollisuudet perusteettomalla tavalla syrjäyttävänä, jos tähän hankkeeseen erikseen varattusta määrärahasta avustusta voivat hakea vain sellaiset tahot, jotka nimenomaisesti julistautuvat kannattamaan joko vaihtoehtoa "Kyllä" tai vaihtoehtoa "Ei". Näin meneteltäessä olisi pelättävissä, että määrärahan hakeminen ja käyttö synnyttäisi näennäistä uutta toimintaa, jolla mahdollisesti syrjäytetään jo vireillä ja toteutuksessa oleva asiaa koskeva tiedotus- ja koulutustoiminta. SDP:n mielestä hallitusmuodon 22a §:n määräys ei edellytä sellaista menettelyä kuin työryhmä ehdottaa lakiluonnoksensa 7 §:ssä. (HM 22a §, viimeinen virke "Valtio tiedottaa vaihtoehtoista ja tukee niitä koskevaa tiedotusta niin kuin siitä mainitussa laissa säädetään." Työryhmän lakiluonnos 7 § 2. mom. "Tiedottamisen tukemiseen varataan valtion varoja 10 miljoonaa markkaa. Määrärahasta varataan puolet niiden käytettäväksi, jotka kannattavat vaihtoehtoa "Kyllä", ja puolet niiden käytettäväksi, jotka kannattavat vaihtoehtoa "Ei".") Kansanäänestystä koskevaa tiedotustoimintaa tulee voida toteuttaa valtion tuella myös siinä tapauksessa, että toimeenpanijataholla ei ole ehdotonta "kyllä" tai "ei" kantaa.

Tiedotustoimintaa koskevan tasapuolisen tukemisen vaatimus voitaneen muotoilla vähemmän mekaanisesti kuin lakiluonnoksessa on tehty.

Tämän lisäksi on ehdottoman tärkeätä, että valtio jatkaa pitkäjänteisen ja kansanäänestyksestä riippumattoman Euroopan yhdentymistä koskevan tiedotuksen ja koulutuksen tukemista myös muista varoista, mm. osana kansansivistystyötä.

OIKEUSMINISTERIÖLLE

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN LAUSUNTO
EY-VAALITYÖRYHMÄN OSAMIENTINNÖSTÄ "NEUVOA-ANTAVA
KANSANÄÄNESTYS SUOMEN LIITTYMISESTÄ EUROOPAN UNIONIIN"

Pyydettyä lausuntona SDP toteaa osamietinnöstä seuraavaa:

Työryhmä ei ole ottanut kantaa kansanäänestyksen ajankohtaan. Tämä on perusteltua, sillä neuvotteluille ei ole syytä asettaa keinotekoisia määräaikoja myöskään Suomen sisäisellä valmistelutyöllä. SDP yhtyy ajatukseen siitä, että kansanäänestyksen toimittaminen edellyttää riittävää tiedottamisaikaa kansanäänestyksen kohteena olevasta sopimuksesta. Valtion tulee luonnollisesti jakaa tietoa neuvotteluiden etenemisestä ja saavutetuista tuloksista jo ennen neuvottelutuloksen saavuttamista siinä määrin kuin se neuvottelutilanne huomioon ottaen on mahdollista.

SDP pitää myös työryhmän ehdotusta vastausvaihtoehtojen määrästä ("KYLLÄ" tai "EI") oikeana. Koska on pidetty tärkeänä sitä, että kansanäänestyksellä on muodollisesti neuvoa-antavasta luonteestaan huolimatta sitova merkitys, on myös tuloksen määrittelyn oltava yksiselitteistä.

SDP pitää perusteltuna valtioneuvoston hyväksymän tiedotteen jakamista kansalaisille. Tiedotteesta selviävät varsinaisen kysymyksenasettelun taustalla olevat seikat, jolloin itse kysymystä ei ole tarvetta tehdä liian monimutkaiseksi.

SDP suhtautuu myönteisesti työryhmän ehdotukseen, joka koskee valtion varoista maksettavaa tukea kampanjatiedotukseen. Kyseinen kymmenen miljoonan markan summa on lain mukaan (HM 22a §) kanavoitava nimenomaan sellaisille järjestöille tai liikkeille, jotka pyrkivät vaikuttamaan kansanäänestyksen lopputulokseen jomman kumman vaihtoehdon puolesta.

Kyseisen määrärahan jakamisen jompaa kumpaa vaihtoehtoa tukeville järjestöille ei tule johtaa siihen, että Euroopan yhdentymistä koskevasta koulutuksesta ja tiedotustoiminnasta kiinnostuneiden järjestöjen (esim. vapaat sivistysjärjestöt) tulisi ehdottomasti ja keinotekoisesti ottaa kantaa jomman kumman vaihtoehdon puolesta vain voidakseen jatkaa työtään. On ehdottoman tärkeää, että valtio jatkaa pitkäjänteisen ja kansanäänestyksestä riippumattoman Eurooppa-informaation ja -koulutuksen tukemista myös muilla varoilla, kuin kansanäänestyksen kampanjointiin varatuilla varoilla. Lisäksi valtion tulee jatkaa omaa puolueetonta tiedotustoimintansa.

Helsingissä päivänä helmikuuta 1994

**Suomen Sosialidemokraattinen Puolue -
Finlands Socialdemokratiska Parti r.p.**

PARLAMENTAARISEN LEHDISTÖTUEEN I OSAN JAKO

T-lehdistö Oy:n hallitus on 4.2.1994 pitämässään kokouksessa päättänyt yksimielisesti vuoden 1994 parlamentaarisen lehdistötuen I osan jakoesityksestä. Loppuosan jaosta tehdään esitys vasta, kun myös valikoivasta tuesta on tarkempaa tietoa.

Arbetarbladet	50.000,-
Demari	1.020.000,-
Hämeen Kansa	35.000,-
Lounais-Häme	32.000,-
Pohjolan Työ	110.000,-
Päijätseutu	32.000,-
Riihimäen Seutu	32.000,-
Turun Päivälehti	240.000,-
Uusi Aika	200.000,-
Uusi Pohjois-Karjala	60.000,-
Valpas	35.000,-
Vapaus	32.000,-
Vastin	36.000,-
Viikko-Eteenpäin	186.000,-

Helsingissä 4. päivänä helmikuuta 1994

T-LEHDISTÖ OY

Tuomas Harpf
toimitusjohtaja

TALOUSINFO 2/1994

VALTION TALOUDEN KEHITYS VUOSINA 1991 - 94

Tässä muistiossa käsitellään ensin valtion talouden kehitystä 90-luvun alkuvuosina eli Ahon-Viinasen hallituskautena. Vuosien 1991-94 läpikäyminen luo samalla perustan vuoden 1995 budjettipolitiikan linjauksille. Hallitus vahvistanee valtion talouden menokehykset vuodelle 1995 maaliskuun alkupuolella. Viimeistään silloin täytyy myös sosialidemokraateilla olla näkemys finanssipolitiikan sisällöstä vuodelle 1995.

Valtion talous Ahon-Viinasen kaudella

Vuosi 1991 - Säästöpolitiikka käynnistyi

Ahon hallitus aloitti työnsä toukokuussa 1991 vaiheessa, jolloin laman merkit olivat selkeästi näkyvissä. Ensi työnään hallitus laati laajuudeltaan noin 7 miljardin paketin avoimen sektorin tukemiseksi. Tukipakettiin sisältyivät toimet toteutettiin valtion taloutta koskevilta osiltaan lisäbudjeteissa. Hallitus antoi vuonna 1991 kaksi lisäbudjettia. Lisäbudjetteihin sisältyi sekä menojen lisäyksiä että vähennyksiä. Lisäbudjetilla toteutettiin runsaan 1,5 miljardin markan säästöt. Säästö oli vähäistä suhteessa toteutuneeseen menojen kasvuun verrattuna. Budjettitalouden menot kasvoivat vuonna 1991 reaalisesti noin 15 prosentilla. Lisäbudjetit lisäsivät valtion menoja nettomääräisesti 9,6 miljardilla markalla.

Vuodelle 1991 laadittu valtion varsinainen talousarvio oli laadittu oletukselle puolen prosentin kasvusta, mutta todellisuudessa kasvu aleni jopa yli 7 prosenttia. Työttömyys paheni ennakoitua nopeammin. Budjetin arvio työttömyysasteesta oli 4 prosenttia. Työttömyysaste nousi kuitenkin 7.6 prosenttiin. Vuoden 1991 varsinainen budjetti oli viimeinen sinipunahallituksen laatima talousarvio.

Vuosi 1992 - Talouspolitiikkaan haettiin uskottavuutta leikkaamalla valtion menoja

Vuoden 1992 talousarvioesitykseen sisältyi säästöjä noin 8 miljardin markan edestä. Säästöesityksistä hyväksyttiin eduskunnassa noin puolet. Säästölinja jatkui vuoden 1992 lisäbudjeteissa siten, että toteutunut menojen leikkausten yhteismäärä nousi vuonna 1992 lähes 8 miljardiin markkaan (= 1,5 % BKT:sta). Lisäbudjetteja hyväksyttiin kaikkiaan neljä. Säästötoimista huolimatta lisäbudjeteilla kasvatettiin valtion menoja 8,6 prosentilla (= 15 mrd mk).

Vuodelle 1992 suunnitellut säästöt vesittyivät osittain. Samanaikaisesti lama syveni ja lisäsi valtion menopaineita. Luotto hallituksen talouspolitiikkaan vähe-

ni, mikä näkyi mm korkeina korkoina ja valuuttakurssiin kohdistuneena paineena vuoden 1992 alkukuukausina. Finanssipolitiikan linjan selkeyttämiseksi hallitus teki huhtikuussa 1992 periaatepäätöksen vuoden 1993 budjettiin sisällytettävistä menojen leikkauksista. Näillä säästötoimilla oli tarkoitus vähentää valtion menoja yhteensä lähes 10 miljardilla markalla vuonna 1993 verrattuna ennallaan pysyviin menoperusteisiin. Pääosa säästöpakettiin sisältyneistä toimista oli tarkoitus pitää voimassa myös vuosina 1994-95.

Talousohjelmasarvioita tarkistettiin alaspäin jälleen syksyllä 1992. Markkinat arvioivat hallituksen budjettiesitykseen sisältyvät toimet riittämättömiksi estämään rahoitusongelmien kärjistymisen. Hallitus teki lokakuussa uuden menojen leikkauspäätöksen. Valtion menoja päätettiin leikata 5 miljardilla markalla. Pääosa uusista menojen leikkauksista ajoitettiin vuosille 1994 (14 mrd mk) ja 1995 (17,5 mrd mk).

Vuosi 1993 - Budjettileikkaukset jatkuivat - menot nousivat yli 200 miljardiin

Vuosien 1993 - 1994 valtion talousarviot ovat perustuneet hallituksen 27.2.92 ja 3.4.93 tekemiin kehyspäätöksiin. Tavoitteena oli palauttaa valtion menot reaalisesti vuoden 1991 tasolle vuoteen 1995 mennessä. Hallitus täsmensi vuosia 1994-95 koskevia tavoitteita 4.3.93 tekemällään päätöksellä. Siinä päätettiin sekä meno- että henkilökehyksistä sekä rajattiin pankkitukeen sitoutuvat valtion menot kehysten ulkopuolelle.

Vuonna 1993 toteutettiin kaiken kaikkiaan 17-18 miljardin markan (= 3 % BKT:sta) säästöt sen lisäksi, mitä aiemmin oli päätetty. Vuodelle 1993 valmisteltu talousarvio perustui oletukseen 2.5 prosentin talouskasvusta ja 13 prosentin työttömyydestä. Kasvu jäi kuitenkin negatiiviseksi (-3.0 %) ja työttömyysaste nousi 18 prosenttiin. Hallitus joutui antamaan vuoden aikana ennätyksellisen määrän lisäbudjetteja, jopa viisi kappaletta. Lisäbudjeteilla lisättiin valtion menoja lähes 30 miljardilla markalla. Lisäyksestä puolet meni pankkitukeen.

Vuosi 1994 - Menokehykset ylittyvät jälleen

Vuoden 1994 talousarvio perustuu arvioon yhden prosentin talouskasvusta ja 19 prosentin työttömyydestä. Eduskunnan hyväksymä talousarvio päättyy 193 miljardin markan menoihin. Siinä on 5 miljardin markan lisäys hallituksen alkuperäiseen esitykseen verrattuna. Jos menoista poistetaan pankkituki sen aiheuttamine korkoineen, on budjetin loppusumma 178.7 miljardia markkaa. Hallituksen maaliskuussa 1993 tarkentamat menokehykset ylittyvät jo varsinaisessa talousarviossa noin 5 miljardilla markalla. Vuoden 1994 I lisätalousarvio lisää valtion menoja 1.7 miljardilla markalla.

Menoleikkauksia yhteensä 30 miljardia markkaa

Hallitus on tehnyt toimikautensa aikana useita periaatepäätöksiä, joilla on pyritty saamaan valtion menot kehysten mukaisiksi. Vuosina 1991-93 tehdyillä säästöpäätöksillä on pienennetty valtion menoja yhteensä noin 30 miljardilla markalla. Yksinkertaistaen tämä tarkoittaa sitä, että valtion menot olisivat noin 30 miljardia markkaa suuremmat, ellei säästöpäätöksiä olisi tehty. Toisaalta säästöpäätökset ovat vaikuttaneet taloudelliseen kehitykseen kasvua ja työllisyyt-

tä heikentäen. Menoleikkauksilla on siten vaikutettu valtion maksettaviksi tulleisiin työttömyys-, pankki- ym. tukiin sekä velkaantumiseen. Säästötoimien tuomia todellisia nettosäästöjä on vaikea arvioida.

Valtion menojen säästöt ja niiden jakautuminen eri vuosille näkyvät taulukosta 1 ja liitteenä olevasta kuvioista 1.

Taulukko 1

Budjettitalouden menojen säästöt, mrd. mk

	1991	1992	1993	1994	1995
Toteutettu v. 1991	2 1/2	1	1	1	1
Toteutettu v. 1992	-	8	5 1/2	5 1/2	5 1/2
Toteutettu v. 1993	-	-	16 1/2	8 1/2	8 1/2
Vuoden 1994 talousarvioon sisältyvät	-	-	-	14 1/2	7 1/2
Yhteensä	2 1/2	9	23	29 1/2	22 1/2

Lähteet: Valtiovarainministeriö, talousarvio 1994

Menoleikkaukset on toteutettu laeilla ja talousarviopäätöksillä. Säästölakien läpivientiä on helpottanut syyskuussa 1992 tehty valtiopäiväjärjestyksen muutos. Sillä helpotettiin säästölakien hyväksymismenettelyä. Säästölakien hyväksymiseen riittää nyt pääsääntöisesti eduskunnan yksinkertainen enemmistö.

Menot kasvaneet leikkauksista huolimatta

Ennakoitua pitemmäksi ja syvemmäksi muodostunut lama, jota hallituksen toimet ovat vahvistaneet, on kuitenkin kasvattanut valtion menoja. Menokehyksiin ei ole päästy lukuisista säästötoimista huolimatta.

Valtion menot ovat kehittyneet vuosina 1991-94 taulukon 2 mukaisesti. Hallituksen tavoitteena on ollut valtion reaaliomenojen palauttaminen vuoden 1991 tasolle vuoteen 1995 mennessä. Taulukon 2 toinen sarake kertoo, millaisen menokehityksen tulisi olla, jotta hallituksen tavoite menojen palauttamisesta reaalisesti vuoden 1991 tasolle toteutuisi. Maaliskuussa 93 hallitus täsmensi vuosia 1994 ja 95 koskevia kehyksiä siten, ettei pankkitukea lueta mukaan kehyksiin. Nämä kehysluvut ovat näkyvissä sarakkeessa 4.

Taulukko 2

Vuosi	1 Valtion menot mrd mk	2 Menot reaalisesti v. 91 tasolla mrd mk	3 Tot. kehitys - tavoiteke- hitys mrd mk	4 Menokehys ilman pankkitu- kea mrd mk	5 Pankkitu- kimenot budjetissa
1990	141				
1991	168	168			
1992	186	172	+ 16		8.0
1993	204*	176	+ 28		15.0
1994	193**	181	?	174	13.5
1995	?	186	?	172	

* TMA + LTMAT

** TMA

Taulukosta 2 nähdään, että tavoite ei ole toteutunut. Esimerkiksi vuonna 1993 tavoitteesta jäätin lähes 30 miljardia markkaa. Hallitus on toimikautensa aikana leikannut valtion menoja noin 30 miljardilla markalla, mutta pysyäkseen asettamassaan kehystavoitteessa sen olisi täytynyt leikata menoja yhteensä 60 miljardilla markalla. Tämä kertonee hyvin sen, että asetettu menokehys on ollut täysin epärealistinen ja suhdannepoliittisesti virheellinen. Jos hallitus olisi todella pitänyt valtion menot reaalisesti vuoden 1991 mukaisina koko kauden, olisi Suomen lama ja työttömyys vielä pahempia.

Liitteenä olevasta kuviosta 2 näkyy valtion menojen kehitys kokonaisuudessaan sekä menokehitys ilman valtion velan korkoja ja työttömyysmenoja indeksoituna vuoteen 1990.

Säästöistä huolimatta valtion menot ovat kasvaneet. Vuosina 1991-93 menot kasvoivat 36 miljardilla markalla eli runsaalla 20 prosentilla. Reaalinen kasvu on 15.4 prosenttia. Suurimmat syyt menojen kasvuun ovat pankkituki, työttömyysmenot sekä valtion korkomenojen kasvu. Pankkitukeen on budjetoitu viime vuosina rahaa seuraavasti: v. 1992 8 mrd mk, v. 1993 15 mrd mk ja v. 1994 13.5 mrd mk (pankkituki 10 mrd + pankkituesta aiheutuvat korkomenot 3.5 mrd mk). Näiden lisäksi vakuusrahaston käytettävissä on ollut 20 miljardia markkaa sekä takausvaltuuksia 35 miljardin markan edestä. Nämä eivät näy budjetissa. Pankkeja on tuettu eri tavoin tähän mennessä 43.1 miljardilla markalla.

Valtion menojen kehitys pääluokittain vv 1991-94

Liitteenä olevaan taulukkoon 3 on koottu valtion menot pääluokittain vuosina 1991 ja 1994. Pääluokittainen menokehitys vaihtelee paljon. Muutosprosentit eivät täysin kerro tehtyjen menoleikkausten kohdentumista, koska samanaikaisesti on tehty muutoksia budjetointikäytännössä. Esimerkiksi sisäasiainministeriön menojen noin 60 %:n kasvu selittyy pääosin budjetointimuutoksella.

Pääluokan menot ovat reaalisesti nousseet, jos määrärahojen kasvu on yli kahdeksan prosenttia. Tällaisia pääluokkia ovat työvoima-, sisäasiain-, oikeus- ja valtiovarainministeriö sekä valtionvelka.

Eniten ovat kasvaneet valtionvelan hoitomenot. Valtionvelka on nyt budjetin neljänneksi suurin pääluokka. Valtionvelan hoito vie 11 % budjetin menoista.

Säästöjen kohdentuminen sosiaali- ja terveysministeriön menoihin näkyy siten, että pääluokan menot ovat kasvaneet vain 2.4 %:lla, vaikka pääluokkaan sisältyvät työttömyyden hoitomenot ovat 2.5-kertaistuneet vuosina 1991-94. Työttömyysturvaan budjetoitiin v. 91 5.1 miljardia markkaa ja v. 94 talousarviossa 12.9 miljardia markkaa. Työttömyysturvamenoihin sitoutuu jo lähes 7 % budjetin menoista. Kaikki työttömyyden kustannukset eivät ole näissä luvuissa, koska ansiosidonnaisen työttömyysturvan menoja maksavat itse vakuutetut sekä työnantajat.

Työvoimaministeriön menot ovat 1.5-kertaistuneet, mikä johtuu osin työvoimapolitiittisten toimien lisääntymisestä, osin budjetointikäytännön muutoksista. Valtiovarainministeriön pääluokan kasvu selittyy pankkitukimäärärahoilla. Ulkoasiainministeriön menoissa näkyy kehitysapumäärärahojen leikkaus.

Opetusministeriön määrärahat ovat alentuneet yli 10 prosentilla, joten reaalinen pudotus on ollut huomattava. Valtiovarainvaliokunnan vuoden 94 budjettimietinnössä todetaan, että vuosina 1992-94 on yleissivistävän, ammatillisen ja korkeakouluopetuksen menoja leikattu yhteensä 3.2 miljardilla markalla (0.7 % BKT:sta).

Liikenne- ja ympäristöministeriön määrärahat ovat pudonneet yli neljänneksen, vaikka laman aikana olisi ollut perusteita edistää niin liikenne- kuin muutakin rakentamista. Asuntorahastolle menevä siirtomääräraha poistui budjetista vuonna 1994. Ympäristöministeriön menot vähenivät sen seurauksena runsaalla miljardilla markalla.

Maa- ja metsätalousministeriön menot ovat nimellisesti alentuneet 15 %:lla, mutta osa budjetin menoista on siirretty rahastojen maksettaviksi.

Menot kasvaneet - tulot pudonneet - velka lähes viisinkertaistunut

Liitteenä olevassa taulukossa 4 on verrattu budjettitalouden menoja, tuloja ja tasapainoa vuosina 1991 ja 1994. Todettakoon, että tällaisen vertailun tekemiseen liittyy suuria riskejä, koska budjetointikäytännössä on tapahtunut koko ajan muutoksia. Kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä taulukosta ei saa tehdä.

Taulukosta 4 selviää, miten menojen kasvu on jakaantunut kulutus-, siirto- ja sijoitusmenoihin. Kulutusmenot, joihin sisältyvät mm valtion palkka- ja eläkemeno, ovat vähentyneet. Palkkamenot ovat vähentyneet noin kahdeksalla prosentilla.

Siirtomenot, joihin luetaan mm valtionavut kunnille, elinkeinoelämälle ja kotitalouksille ovat nimellisesti nousseet, mutta reaalisesti alentuneet. Valtionavut

kunnille ja kuntainliitolle ovat pienentyneet lähes 10 prosentilla. Kuntien valtionapuja on leikattu noin 4 miljardilla markalla. Täytyy muistaa, että valtio on rokottanut kuntia muutoinkin kuin leikkaamalla valtionapuja. Valtio on heikentänyt kuntien rahoitusasemaa noin 9 miljardilla markalla vuosina 91-94.

Valtionavut elinkeinoelämälle ovat vähentyneet runsaalla 10 prosentilla. Se selittyy osin maataloustukien pienentymisellä sekä niiden siirtämisellä maatalouden kehittämisrahastoon. Sen sijaan valtionavut kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille ovat kasvaneet. Tämä taas johtuu työttömyydestä aiheutuvien eri sosiaalimenojen kasvusta.

Sijoitus- ja muut menot ovat kasvaneet eniten. Tämä selittyy pankkituen ja valtionvelan kasvulla. Kun valtion reaalijoihtuksia tarkastellaan erillään, nähdään niiden putoaminen lähes puoleen vuoden 1991 tasosta.

Valtion verotulot ovat pudonneet lähes 10 prosentilla. Liikevaihtoveron tuotto on alentunut viidenneksellä, tulo- ja varallisuusveron tuotto lähes kuudenneksellä. Näin siitä huolimatta, että luonnollisten henkilöiden tuloveroaste (tuloverojen osuus veronalaisista tuloista) on noussut vuosina 1991-94 lähes viidellä prosenttiyksiköllä (katso kuvio 3 liitteessä). Verotus on kiristynyt, mutta samanaikaisesti tuotto on alentunut. Kohdan "muut verot" lievä kasvu selittyy polttoaineverotuoton kasvulla. Polttoaineverotusta on lisätty lähes joka vuoden alusta.

Taulukon 4 alareunasta näkyy, että valtion talouden nettorahoitustarve on yli kaksinkertaistunut tarkastelukaudella. Vertailu näyttäisi pahemmalta, jos perusvuotena käytettäisiin vuotta 1990. Tuolloin nettorahoitustarve jäi alle miljardiin markkaan eli 0.1 prosenttiin BKT:sta. Nettorahoitustarpeen kasvu kertoo sen, että valtion tulot riittävät kattamaan yhä pienemmän osan valtion menoista. Vuonna 1994 kolmasosa valtion menoista täytyy kattaa velanotolla. Valtion tulojen ja menojen sekä nettorahoitustarpeen kehitys sinipunahallituskauden alusta (1987) tähän vuoteen näkyy kuviosta 4.

Vuosittaisten budjettialijäämien kasvu on johtanut rajuun valtion velkaantumiseen 90-luvun alkuvuosina. Valtionvelka oli vuoden 1990 lopussa 54 miljardia markkaa. Viime vuoden lopussa velkaa oli lähes viisinkertainen määrä eli 256 miljardia markkaa. Tämän vuoden loppuun mennessä velka nousee yli 320 mrd markkaan, mikä on lähes 70 % bruttokansantuotteesta. Velasta noin 60 % on valuuttamääräistä. Valtionvelan kehitys suhteessa BKT:n näkyy kuviosta 5.

Nettorahoitustarpeen, valtionvelan ja valtionvelan hoitomenojen kehitys näkyvät taulukosta 5.

Taulukko 5

Nettorahoitustarpeen, valtionvelan sekä korkomenojen kehitys 1990-94

	Nettorahoitustarve		Valtionvelka		Velan korot	
	mrk mk	% BKT:sta	mrk mk	% BKT:sta	mrk mk	% BKT:sta
1990	0.5	0.1 %	54	10.5 %	4.9	0.9 %
1991	32.5	6.6 %	84	17.1 %	6.1	1.2 %
1992	72.0	15.1 %	166	34.9 %	9.1	1.9 %
1993	70.0	15.1 %	256	55.2 %	15.1	3.3 %
1994	68.0*	14.5 %	326	69.4 %	21.9	4.7 %

* arvio

Budjetit perustuneet virheellisiin talouskehitysarvioihin

Kaikki Ahon-Viinasen hallituksen budjetit ovat perustuneet virheellisiin talouskehitysarvioihin. Talouden kasvu on ollut joka vuosi miinusmerkkinen päänvas-
taisista odotuksista huolimatta. Taulukko 6 kertoo vuosittaiset erot arvioissa ja toteutuneessa kehityksessä. Suuret virhearvioinnit kertonevat myös sen, ettei hallitus ole pystynyt tekemään oikeita arvioita myöskään omien finanssipoliittisten toimien seurauksista.

Taulukko 6

Budjeteissa arvioitu talous- ja työllisyyskehitys ja toteutunut kehitys

Vuosi	BKT		Työttömyysaste	
	Kasvu arvio budjetissa	Toteutunut kasvu	Arvio budjetissa	Toteutunut työttömyys
1991	0.5 %	- 7.1 %	4.0 %	7.6 %
1992	0.0 %	- 4.0 %	10.0 %	13.1 %
1993	2.5 %	- 3.0 %	13.0 %	19.0 %
1994	1.0 %	?	19 %	?
1995				

Tuotanto on supistunut vuosina 1991-93 peräti 14 prosentilla. Jos kasvu olisi jatkunut pitemmän ajan keskiarvon mukaisesti 3 prosentin vuosivauhtia, olisi tuotanto kasvanut tarkastelujaksolla 9 prosenttia. Siten vuoden 1994 alussa ollaan potentiaalisen kasvun alapuolella jopa 23 prosenttia. Bruttokansantuote on nyt lähes 100 miljardia markkaa alempi kuin pitemmän ajan kasvu edellyttäisi.

Työttömyysaste on lähes kolminkertaistunut. Työttömiä oli vuonna 1991 keskimäärin 193 000 (v. 90 88 000) ja tänä vuonna jo yli 500 000. Ahon-Viinasen kaudella on hävitetty noin 400.000 työpaikkaa.

Yhteenveto

Tarkastelu osoittaa, että hallitus on epäonnistunut pahoin valtion talouden hoidossa. Ennakoitua huonompaan talouskehitykseen hallitus on reagoinut tekemällä uusia julkisen talouden säästöpäätöksiä. Sen seurauksena talous- ja työllisyyskehitys on ollut entistä huonompi. Valtion menoja on sitoutunut vuosittain entistä enemmän tehtyjen virheiden paikkaamiseen. Menojen kasvu näkyy mm. työttömyysturva-, asumis-, toimeentulo- ja pankkitukimenojen sekä valtion velanhoidon kasvuina. Tässä tilanteessa herää kysymys, olisiko toteutunut syökyshierroja ollut vältettävissä toisenlaisella finanssipolitiikalla mm. siten, että hallitus olisi sitoutunut valtion talouden tasapainottamiseen pitemmällä aikavälillä, mutta siirtänyt rajut säästöt nousukauteen (kuten sosialidemokraatit ovat esittäneet). Tässäpä mielenkiintoinen tutkimuskohde taloustieteilijöille.

Taulukko 3

Valtion menojen kasvu pääluokittain vv. 1991-1994

Pääluokka	Tilinpäätös 1991	Talousarvio 1994	Muutos %
21. Tasavallan Presidentti	22	24	9.1 %
22. Eduskunta	233	241	3.4 %
23. Valtioneuvosto	274	162	- 40.9 %
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	4 045	3 095	- 23.5 %
25. Oikeusministeriön hallinnonala	2 157	2 337	+ 8.3 %
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	5 705	10 339	+ 59.1 %
27. Puolustusministeriön hallinnonala	8 904	8 483	- 4.7 %
28. Valtionvarainministeriön hallinnonala	17 455	29 178	+ 67.2 %
29. Opetusministeriön hallinnonala	29 632	26 532	- 10.5 %
30. Maa- ja metsätalousminist. hallinnonala	13 594	11 453	- 15.7 %
31. Liikenneministeriön hallinnonala	10 919	8 094	- 25.9 %
32. Kauppa- ja teollisuusmin. hallinnonala	5 004	5 180	+ 3.5 %
33. Sosiaali- ja terveysmin. hallinnonala	51 775	53 021	+ 2.4 %
34. Työvoimaministeriön hallinnonala	6 347	9 231	+ 45.4 %
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	5 824	4 186	- 28.1 %
36. Valtionvelka	6 069	21 903	+ 260.9 %
	167 959	193 454	+ 15.2 %

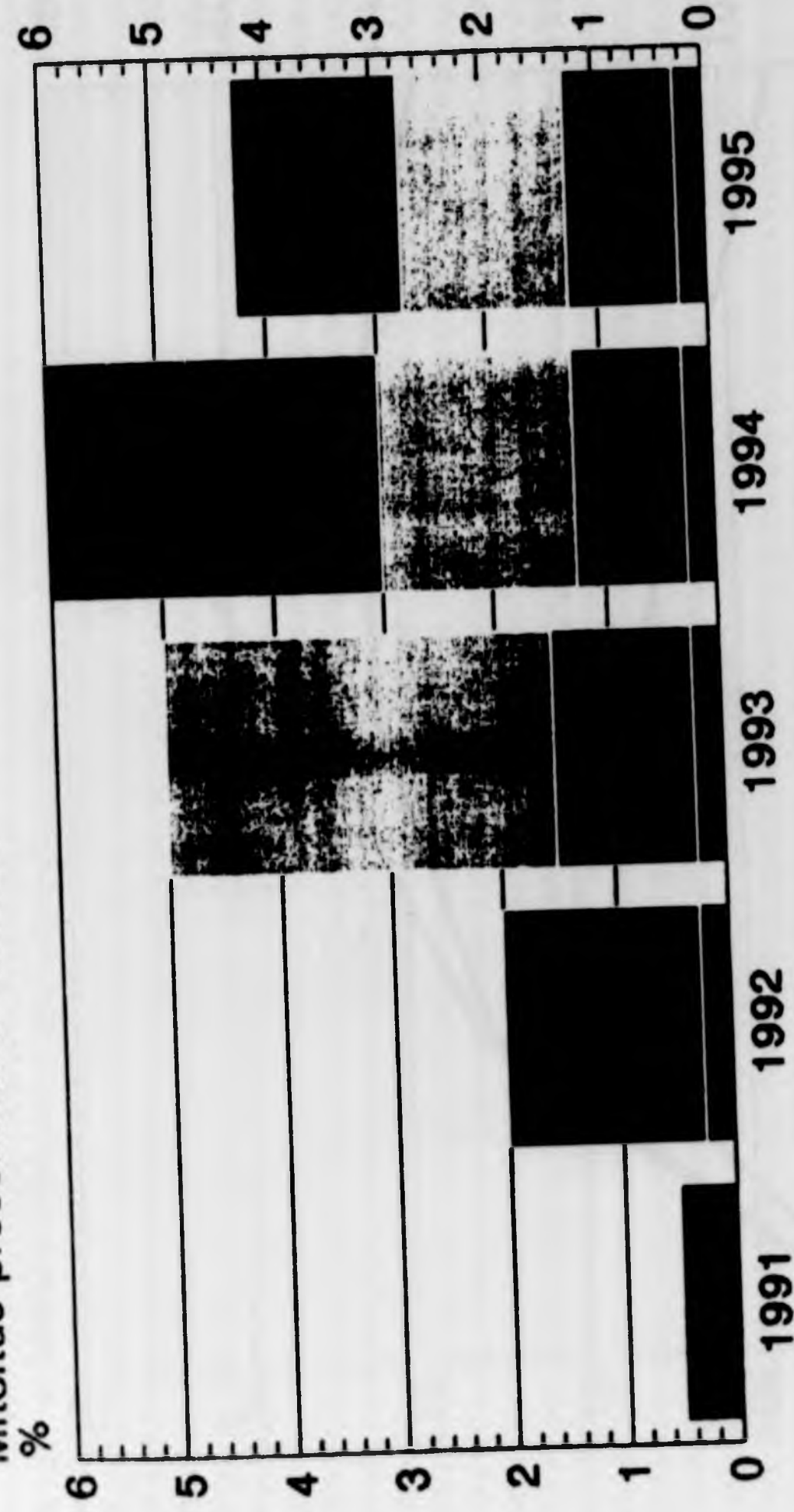
Taulukko 4

Budjettitalouden menot, tulot ja tasapaino v. 1991-94

	V. 1991	V. 1994	Muutos %
<i>Kulutusmenot</i>	51 442	49 455	- 3.9 %
* Palkat	19 193	17 500	- 8.8 %
* Palkat (koko val.tal., ml. liikelait.)	26 596	24 500	- 7.9 %
<i>Siirtomenot</i>	103 162	104 660	+ 1.5 %
* Valt.avut kunnille ja kuntaliitoille	42 205	38 253	- 9.4 %
* Valtionavut elinkeinoelämälle	16 026	14 072	- 12.2 %
* Valtionavut kotitalouksille ym.	25 975	43 054	+ 65.8 %
<i>Sijoitusmenot</i>	7 336	13 588	+ 85.2 %
* Reaalisijoitukset	4 856	2 595	- 46.6 %
<i>Muut menot</i>	6 019	20 278	+ 236.8 %
MENOT YHTEENSÄ	167 959	187 987	+ 11.9 %
* menot valtionvelasta (PL 36)	6 069	21 830	+ 259.6 %
* muut menot	161 890	166 157	+ 2.6 %
<i>Tulo- ja varallisuusvero</i>	39 527	33 680	- 14.8 %
<i>Liikevaihtovero</i>	42 632	33 900	- 20.5 %
<i>Muut verot</i>	33 022	33 943	+ 0.9 %
<i>Muut tulot (ilman nettolainanottoa)</i>	21 335	22 695	+ 6.4 %
TULOT YHTEENSÄ	136 516	123 618	- 9.4 %
<i>Nettolainanotto</i>	26 946	64 380	+ 138.9 %
<i>Yli/alijäämä</i>	- 4 497	+ 11	
Valtiontal. nettorahoitustarve	32 304	66 717	

Valtion menojen säästöt 1991-95

Mitoitus prosentteina BKT:sta

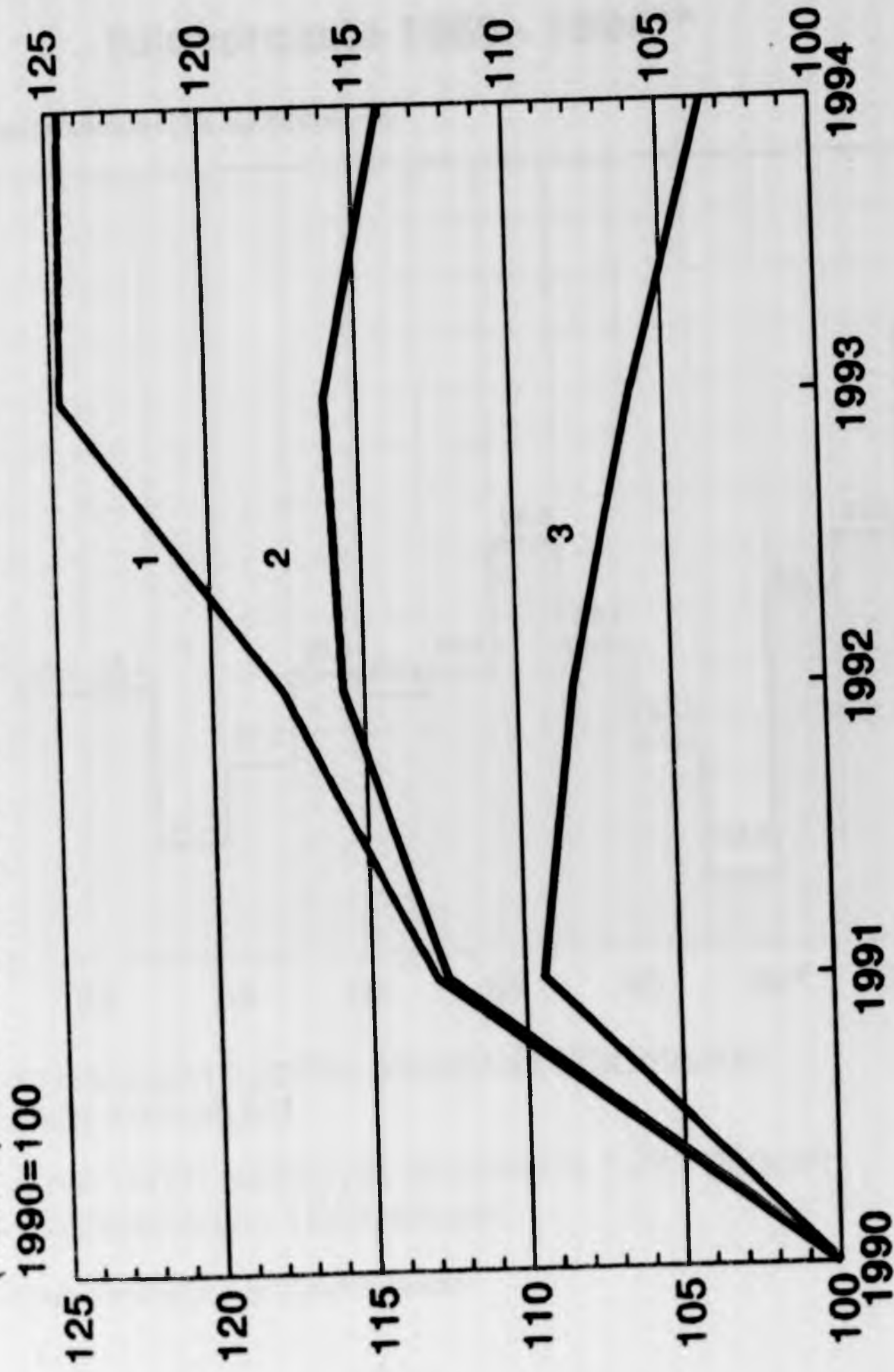

■ Toteutettu vuonna 1991 ■ Toteutettu vuonna 1992
 ■ Toteutettu vuonna 1993 ■ Toteutettu vuoden 1994 talousarviossa

Lähde: Valtiovarainministeriö

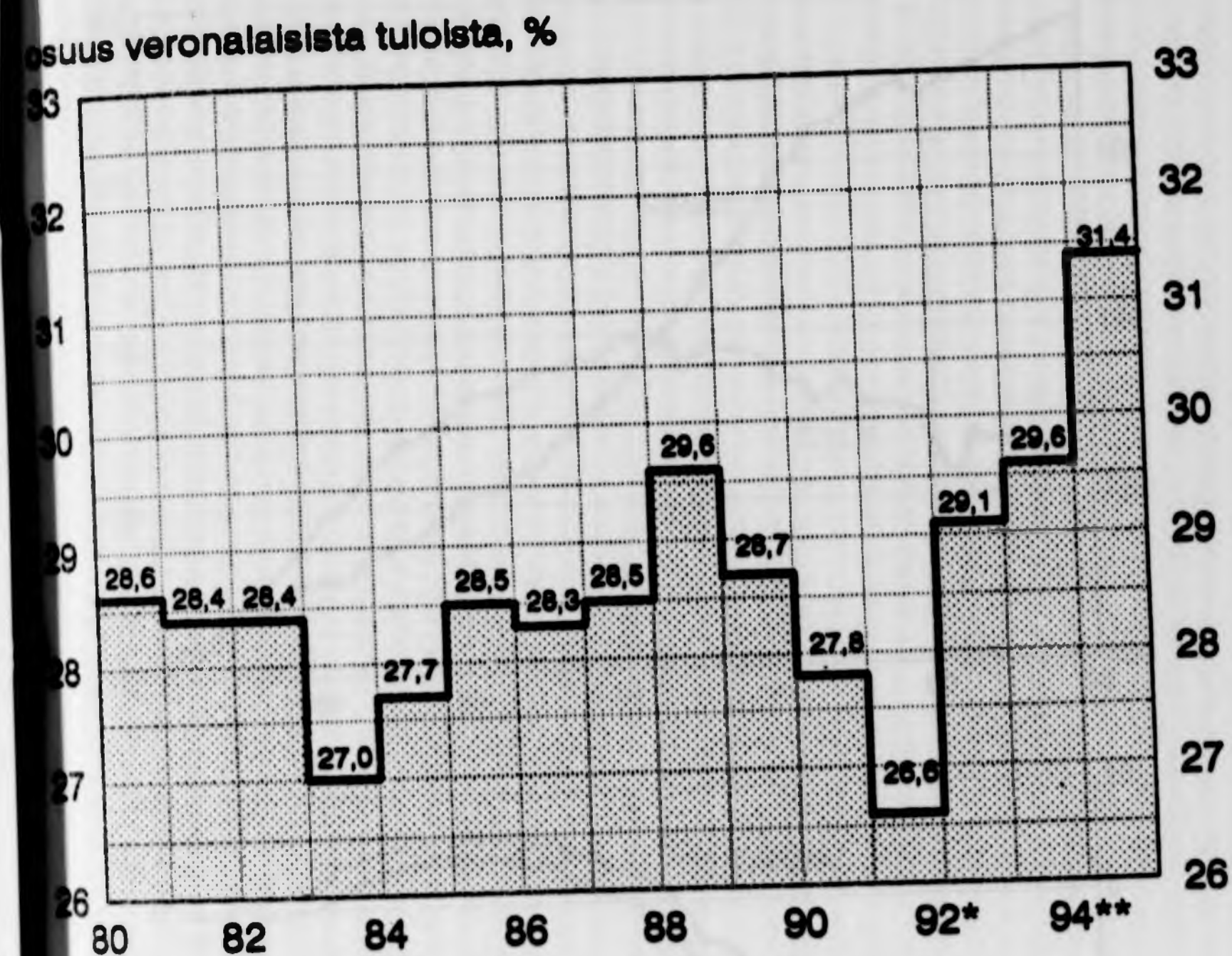
02.02.94/SP KT

Valtion menojen voiyymi-Indeksi 1990-94
(Kassaperusteinen, ilman rahoitustaloustoimia)

- 1 Kokonaismenot
- 2 Kokonaismenot ilman valtionvelan korkomenoja
- 3 Kokonaismenot ilman valtionvelan korkomenoja ja työttömyysmenoja

Luonnollisten henkilöiden keskimääräinen tuloveroaste 1980 - 1994**

Veronalaisiin tuloihin sisältyvät lähdeveron
alaiset korkotulot

Tuloveroihin sisältyvät lähdevero 1991 alkaen
ja kiinteistövero 1993 alkaen

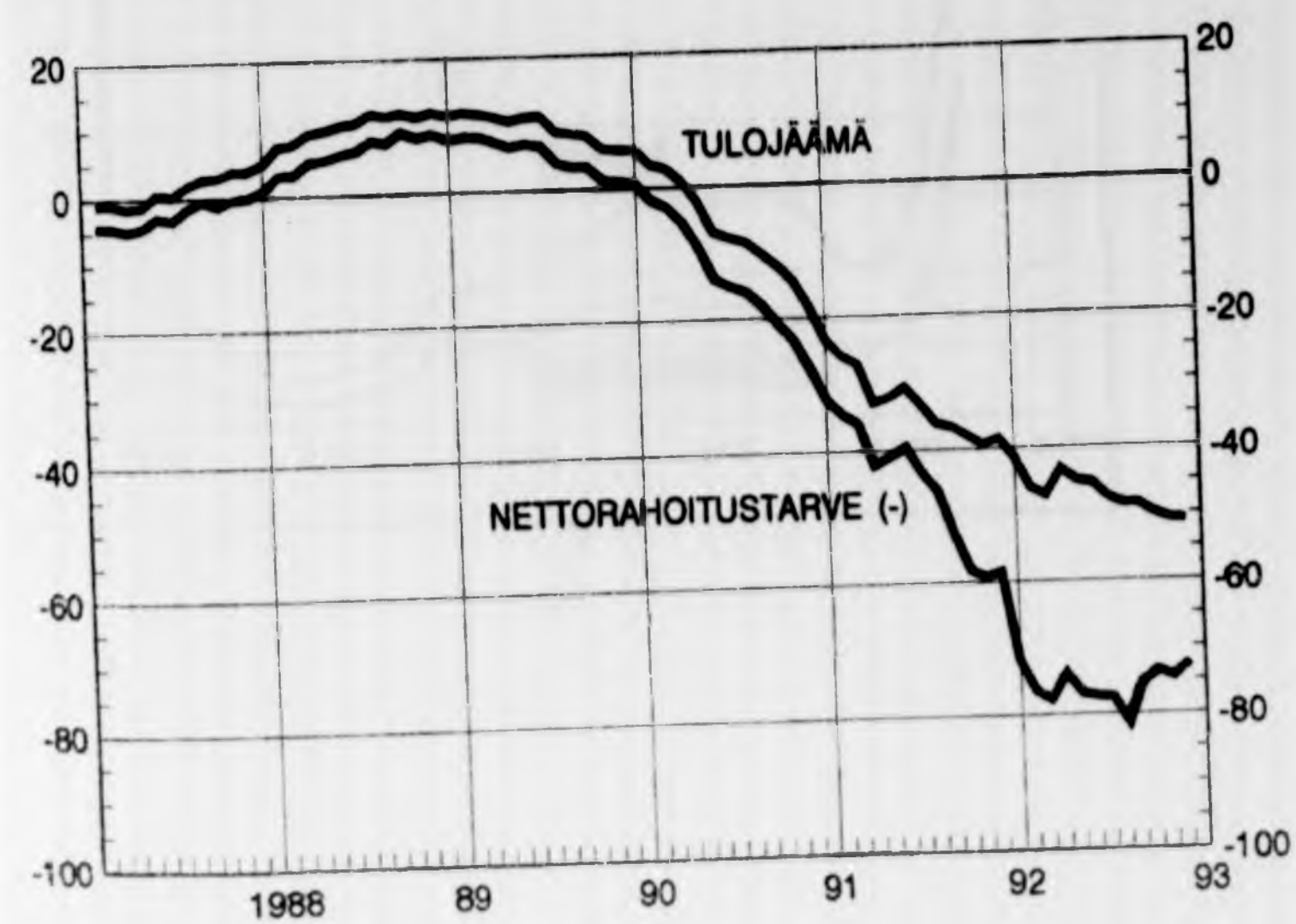
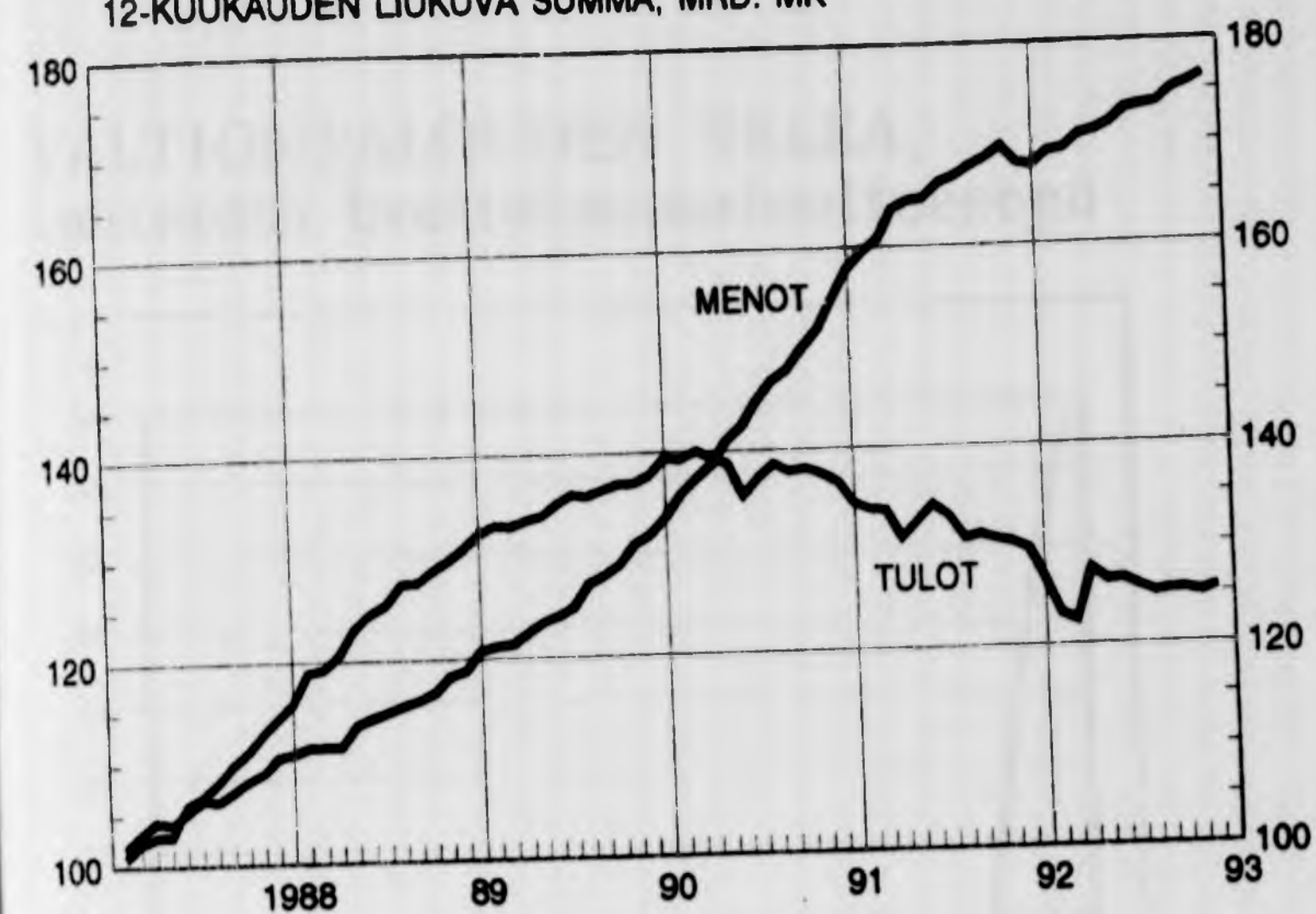
Lähteet: Verohallitus ja VM/vero-osasto

AKAVA / Saariaho, Knuuttila 11.1.1994

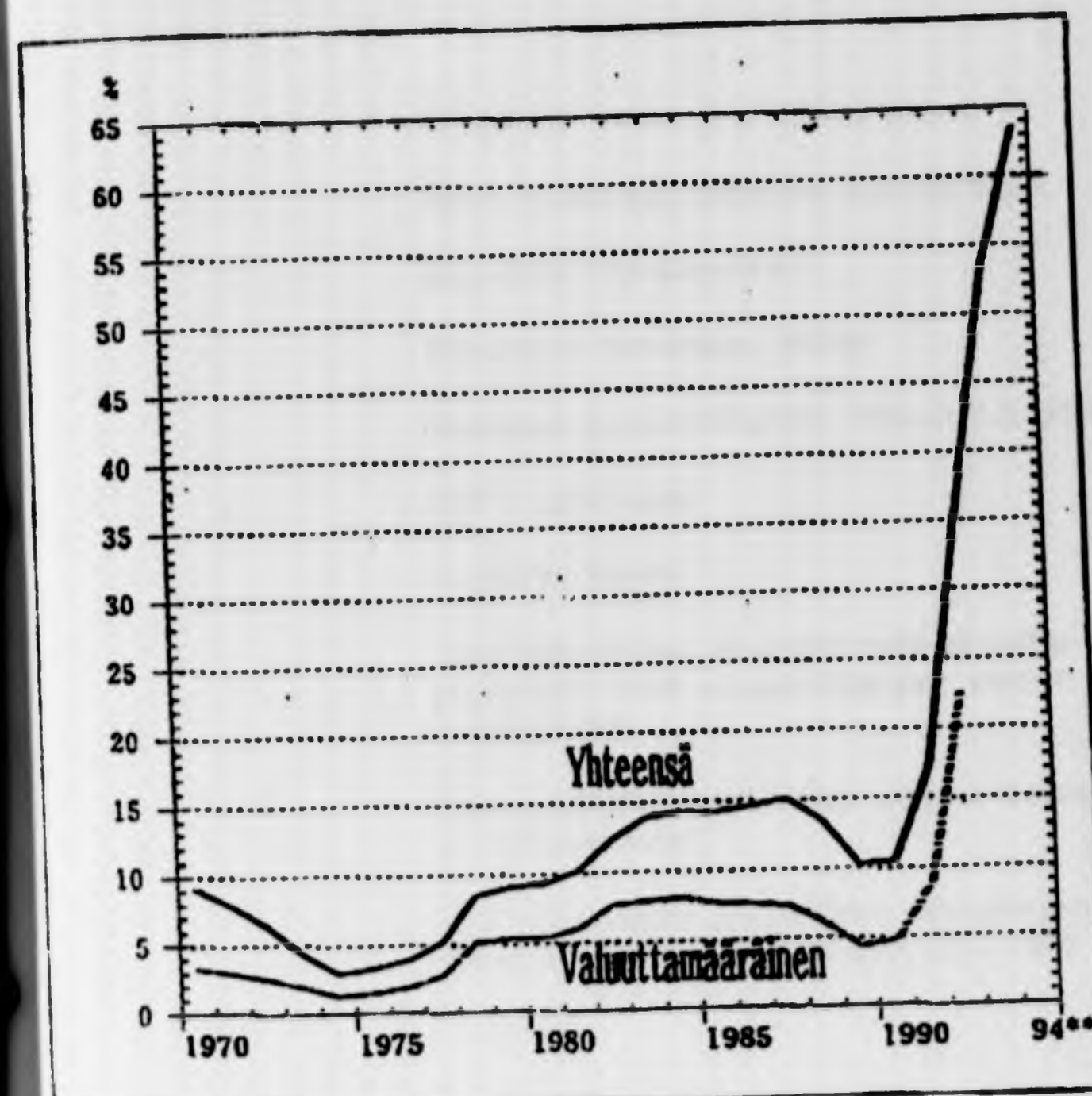

VALTIONTALOUS

12-KUUKAUDEN LIUKUVA SUMMA, MRD. MK

VALTIONTALOUDEN VELKA, suhteessa bruttokansantuotteeseen

**SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE -
FINLANDS SOCIALDEMOKRATISKA PARTI r.p.**

Puoluehallituksen kokous

24.2.1994 klo 9.00

ESITYSLISTA

- 1 Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuus
- 2 Puhe- ja läsnäolo-oikeuden myöntäminen
- 3 Esityslistan hyväksyminen
- 4 Pöytäkirjan tarkistajien valinta
- 5 Seuraava puoluehallituksen kokous 3.3.1994 klo 9.00
- 6 SDP:n kotkavuosi
- 7 Poliittinen tilanne
- 8 Jäsenäänestyksen ajankohta sekä äänestys- ja vaalijärjestys vuoden 1995 kansanedustajain vaalien ehdokkaiden asettamiseksi
- 9 Kansanedustajaehdokkaiden ilmoituskaavakkeiden mallien vahvistaminen
- 10 SDP:n edustajan nimeäminen seuraamaan Unkarin sosialistipuolueen puoluekokousta 27.2.1994
- 11 Tiedoksi
- 12 Muut esille tulevat asiat
- 13 Kokouksen päättäminen

KOTKAVUOSI 1993

SDP - Nuorten Kotkain Kokous

SDP:N KOTKAVUODEN "TESTAMENTTI"

Lappeenrannan puoluekokous 1990 päätti kotkaliikkeen aloitteesta nimetä vuoden 1993 SDP:n kotkavuodeksi. Vuosi oli myös kotkaliikkeen juhluvuosi, sillä järjestö täytti 50 vuotta.

Kotkavuodelle asetettuja tavoitteita

Puoluekokouspäätöksessä kotkavuoden aikana päätettiin ottaa yhdessä vastuuta lasten ja varhaisnuorten toiminnasta, parantaa lapsen asemaa kodissa, päiväkodissa, koulussa, harrastuksissa ja kehityksmaissa. Lisäksi "90 vuotta Forssan kokouksesta" -juhla päätettiin järjestää tulevaisuustapahtumana SDP:n kotkavuoden merkeissä.

Toteutus (toimenpiteitä)

Keväällä 1992 nimettiin valtakunnallinen työryhmä valmistelemaan kotkavuotta. Puoluekokouksen asettamien tavoitteiden pohjalta se alkoi miettiä keinoja niiden toteuttamiseksi.

Ideota sosialidemokraattisen lapsi- ja varhaisnuorisotoiminnan käynnistämiseksi kehiteltiin ja niistä kerrottiin kirjeitse, piirikokouksissa ja työntekijäpalaverissa.

Perheille suunnattavia tilaisuuksia varten tuotettiin nukketeatterikäsikirjoitus, jonka pohjalta kotkaryhmät valmistelivat esityksiä.

Lapsen asemaan liittyviä kysymyksiä selviteltiin helmikuussa järjestetyssä "Lapset tekevät huomisen" -seminaarissa ja sen pohjalta tuotetussa aineistossa. Vastaavia seminaareja toivottiin toteutettavaksi ympäri Suomea.

Marraskuussa järjestettiin eduskunnassa jatkoseminaari "Lapsuus lamassa?". Siinä paneuduttiin laman ja työttömyyden vaikutuksiin lapsen elämässä. Myös tästä seminaarista on tulossa aineistoa.

Molemmat seminaarit toteutettiin hyvin avoimella periaatteella ja ne kokosivat merkittävän luennoitsija- ja osanottajajoukon ja saavuttivat kohtuullisen suuren julkisen mielenkiinnon.

Aiheesta tuotettiin "Lapset tekevät huomisen" -kiertonäyttely, jossa kuvattiin sosialidemokraattien aikaansaannoksia lapsiperheiden hyväksi. Lisäksi näyttelyssä esiteltiin lapsiperheiden kanssa ja heidän hyväkseen toimivia sosialidemokraattien perustamia järjestöjä. Näyttelyaineisto säilytetään Työväen Arkistossa, josta se on saatavissa tapahtumiin ja tilaisuuksiin.

Valtakunnalliset toimenpiteet toteutettiin suunnitelmien mukaisesti.

Noin kymmenessä piirijärjestössä oli toimintaa ja tapahtumia kotkavuoden merkeissä. Osa toiminnasta kohdentui paikalliselle tasolle.

Arvioita

Kotkatoiminnan käynnistäminen paikallisella tasolla on riippuvainen ennen kaikkea siitä, että löytyy vapaaehtoistyötä tekeviä nuoria ja aikuisia ohjaajiksi. Ohjaajia on ennen kaikkea koulutettava kotkatoiminnassa mukana olevista nuorista sekä kotkatoimintaan osallistuvien lasten vanhemmista, jotka eivät vielä välttämättä ole mukana puolueen toiminnassa.

Niillä paikkakunnilla, joilla kotkatoimintaa ei ole, voidaan kuitenkin puolueyhdistysten kautta mainostaa kotkapiirin ja -liiton eri tapahtumia. Se monipuolistaisi myös yhdistysten toimintaa.

Nukketeatterille ei löytynyt tekijöitä monellakaan paikkakunnalla. Toisaalta ei kysyntäkään ollut suuri.

"Lapset tekevät huomisen" -näyttelyn kysyntä oli runsasta ja se on ollut esillä ympäri Suomea erilaisissa tiloissa ja tilaisuuksissa.

Valtakunnallisen seminaarin lisäksi järjestettiin eri puolilla Suomea kuusi kaikille avointa, lapsen asemaa Suomessa käsittelevää tilaisuutta.

Pääteemaksi nousi laman ja työttömyyden vaikutukset lapsen elämään. Kun yhteiskuntaa koettelee erilaiset suuret ongelmat, kärsivät lapset niistä eniten. Kaikkein vaikeimmassa asemassa ovat moniongelmaisten perheiden (esimerkiksi työttömyys-, päihde- ja mielen-terveysongelmat) lapset. Heihin vaikuttavat pahiten karsitut neuvola-, terveydenhoito-, päivähoito-, (tuki)opetus-, vapaa-aika- ja sijaiskotipalvelut sekä yhteiskunnallisen taloudellisen tuen väheneminen. Monet perheet ovat työttömyydestä huolimatta vielä selvinneet, mutta työttömyyden pitkittyessä taloudellinen ja henkinen ahdinko lisää ongelmia. Keskustelua aiheesta on pidettävä jatkuvasti yllä ja kehiteltävä konkreettisia toimenpiteitä lapsuuden turvaamiseksi lamasta huolimatta ja laman voittamiseksi.

Yhteiskunnan on tulevaisuudessakin vastattava lasten ja lapsiperheiden peruspalvelujen hoitamisesta. Kansalaisjärjestöt voivat omalta osaltaan niitä täydentää.

Lapsen asemaan kehitysmaissa ei ole ehditty juurikaan paneutua. Lappeenrannan puoluekokouksessa tehtiin aloite lapsityövoiman väärinkäytöstä. Aloitteen työstäminen eteenpäin tarjoaisi mahdollisuuden kansainväliseen solidaarisuuteen.

Forssan kansanjuhlaan olimme erittäin tyytyväisiä kahta seikkaa lukuunottamatta:

- juhlan seminaarien teemoittelussa olisi voinut konkreettisemmin näkyä lapsen ja lapsiperheiden asema
- juhlan ajankohta olisi pitänyt sovittaa yhteen pohjoismaisen juhlaleirin kanssa, jolloin Forssan juhlille olisi saatu runsas ja kansainvälinen lasten sekä nuorten osanottajajoukko.
Ajankohtien valintaan vaikutti kaksi seikkaa: Kotkien juhlaleiri oli järjestettävä koulujen kesälomien aikana ja toisaalta Forssan kansanjuhlaa ei voitu järjestää samaan aikaan Työväen musiikkitapahtuman kanssa.

Ihmisten ja järjestöjen välisen yhteistyön edellytyksenä on, että siihen löytyy kiinnostusta sekä voimavaroja. Aktiivit jäsenet ovat usein täystyöllistettyjä erilaisilla järjestötehtävillä ja uudet ideat koetaan usein lisätehtävinä, eikä mahdollisuuksina uudistaa toimintaa ja saada uusia voimavaroja. Vapaassa kansalaistoiminnassa "ylhäältä" tulevat toimintaideat muuttuvat harvoin toimenpiteiksi, ellei omalle ideoinnille jää sijaa. Toisaalta konkreettista tukeakin kaivataan. Näistä lähtökohdista arvioiden monessa piirijärjestössä kotkavuosi vaikutti toimintaan.

Jatkoksi

Lapsen asemaan liittyvissä kysymyksissä riitti kotimaan osalta niin paljon tekemistä, ettemme ehtineet teemavuoden aikana juuri paneutua lapsen asemaan kehitysmaissa. Lappeenrannan puoluekokouksen hyväksymä lapsityövoima-aloite antaa jatkossa yhteistä ponnisteltavaa ajatellen YK:n suvaitsevaisuusvuotta 1995.

Kiinnostus vapaaehtoistyöhön on suuri nuorten ja aikuisten keskuudessa. Monessa mielessä tärkeä tavoite on erityisesti työttömien nuorten ja aikuisten sekä heidän perheittensä saaminen mukaan sosialidemokraattiseen järjestötoimintaan.

Kuudestatoista kotkapiirijärjestöstä seitsemällä on kokopäiväinen ja viidellä osa-aikainen kotkatyöntekijä. Näistä kuuden toimisto sijaitsee puoluepiirin ja muiden sisarjärjestöjen toimistojen yhteydessä. Useissa puoluepiireissä on käytäntö, jossa sisarjärjestöjen edustajat kutsutaan puoluepiirin piiritoimikunnan kokouksiin tai vähintään kerran vuodessa järjestetään

suunnittelupalaveri yhteistyöstä ja kunkin järjestön oman toiminnan informoimisesta. Yhteistyön tarve ja muodot vaihtelevat alueittain, ja mekaaniset ratkaisut eivät aina vastaa tarkoitustaan. Projektit, jotka pitävät sisällään konkreettista tekemistä, onnistuvat usein parhaiten. Tärkeintä on löytää keinot riittävän tiedonkulun turvaamiseksi sekä erilaisen osaamisen ja muiden voimavarojen hyödyntämiseksi koko sosialidemokraattisen liikkeen hyväksi.

Sosialidemokraattisen puolueen on eri organisaatiotasoinaan kannettava poliittista vastuuta kotkaliikkeestä. SDP:n on turvattava kotkaliikkeen toiminnan edellytykset sekä oltava vaikutuskanava lapsi- ja perhepoliittisissa asioissa.

Sosialidemokraattinen järjestökulttuuri (puolue ja sisarjärjestöt) kaipaa uudistamista. Toimintaa on muutettava avoimemmaksi, sitä on suunnattava ulospäin ja se on saatava monipuolisemmaksi. Tavoitteissa, sanomassa ja toimintamuodoissa on huomioitava eri kansalaisryhmien elämäntilanteet ja arkipäivä. Kuukausikokousten sijaan tarvitaan kaikille avoimia keskustelu- ja yhdessäolotilaisuuksia.

Sosialidemokraatit ovat vuosien varrella perustaneet useita erilaisia järjestöjä, jotka tekevät ihmisläheistä ja yhteiskunnan palveluja täydentävää työtä. Tiiviimmällä yhteistyöllä näiden järjestöjen kanssa kuva sosialidemokraattisesta liikkeestä ja puolueen sanoma monipuolistuu.

(28.1.94 ek/lm)

LÄHIVUOSIEN LAPSI- JA PERHEPOLIITTISIA TAVOITTEITA

Presidentin vaalien jälkeen alkaa valmistautuminen tuleviin eduskuntavaaleihin. Jo vaalikamppailun käynnistyessä meillä sosialidemokraateilla tulee olla tavoitteet seuraavalle vaalikaudelle.

Kokemuksesta tiedämme, että erilaisista katasrofeista, kuten sota tai lama, joutuvat eniten kärsimään pienimmät ja heikoimmat. Suomessa olemme tämän eduskuntavaalikauden aikana kohdanneet Aho-Viinasen perusturva-uudistuksen ja siitä ovat ennenkaikkea kärsineet lapset ja lapsiperheet, eniten kaikkein vaikeimmassa asemassa elävät lapset. He, joiden vanhemmat kärsivät taloudellisen ahdingon lisäksi muistakin ongelmista.

Peruspalvelut on tulevaisuudessakin ensisijaisesti tuotettava yhteiskunnan toimesta. Erilaiset kansalaisjärjestöt voivat niitä täydentää. Yksityistäminen ei esimerkiksi Ruotsista saatujen kokemusten perusteella näyttäisi tuovan mainittavia säästöjä. Ainakaan jos pidetään kiinni samoista laatuvaatimuksista riippumatta siitä tuottaako palvelut yhteiskunta tai yksityinen.

Lapsen peruspalveluja ovat asumis-, neuvola-, terveydenhoito-, päivähoito-, koulu-, sijaishoti- ja vapaa-aikapalvelut.

Suomeen on luotava uudelleen sosiaalinen asuntopolitiikka. Se ottaa huomioon nuorten ja lapsiperheiden elämäntilanteen ja asunnontarpeen tuottamalla riittävästi edullisia vuokra-asuntoja.

Neuvola- ja terveydenhoitopalvelut ovat omalta osalta ennaltaehkäisseet ja taanneet lapselle turvallisen alun elämälle. Säännöllisten terveystarkastusten ja tiedonsaannin tarve ei ole vähentynyt lama-ajan lapsiperheillä.

Päivähoitoa tarvitsevat lapset ja heidän työssä käyvät tai työttömät vanhemmat. Perhe- ja päiväkodissa lapsi oppii tulemaan toimeen muiden lasten ja aikuisten kanssa. Tämä on erityisen tärkeää kouluikää lähestytessä. Varsinkin työttömyyden pitkittyessä saatavat erilaiset ongelmat lisääntyä perheen sisällä. Päivähoito turvaa lapselle virikerikkaan kasvuympäristön sekä antaa työttömälle vanhemmalle mahdollisuuden itsensä kehittämiseen.

Tämän päivän lapsista on kasvettava entistä luovempia, yhteistyökykyisempiä ja kielitaitoisempia maailmankansalaisia. Sen edellytyksenä on, että hyvää koulutusjärjestelmäämme kehitetään siten, että kaikki oppilaat saavat yksilöllistä opetusta. Koulun aloittaminen tulee tapahtua joustavasti 6-8 vuoden iässä. Koulujen kilpailuttaminen keskenään tai yksityistäminen eivät aikaansaa koulutuksellista tasa-arvoa, jossa jokaisella on mahdollisuus kehittää itseään kykyjensä mukaisesti. Se turvataan panostamalla nykyistä enemmän koulutukseen.

Epävarmuus, taloudellinen ahdinko ja henkinen pahoinvointi on lisääntynyt voimakkaasti. Nämä tekijät lisäävät yhä enenevässä määrin tarvetta muun muassa huostaanotto- tai sijaishoidon päätösten tekemistä. Näiden palvelu- ja tukitoimien karsinta on johtanut siihen, että päätökset tehdään useimmiten liian myöhään kuin hätäkohtien. Inhimillisen kärsimyksen lisäksi tämä on yhteiskunnallemme eräs tikkittävä aikapommi. Nyt tehtävät säästöt kertautuvat moninkertaisina menoina tulevaisuudessa.

Kehittäviä ja edullisia vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksia on järjestäneet erilaiset kansalaisjärjestöt ja kunnat. Nuorisotoiminnassa on erilaisten tietojen ja taitojen ohella lapselle tärkeää ihmissuhteet, kasvu ihmisenä ikäistensä ja aikuisten kanssa. Tällä toiminnalla on ennaltaehkäisevä vaikutus lasten syrjäytymiseen. Koska toiminta pohjautuu pääasiassa vapaaehtoistyöhön ja se työllistää monia ammatinharjoittajia, se on yhteiskunnalle kannattavaa taloudellisessakin mielessä.

Lapsi- ja nuorisojärjestöillä on myös valmiuksia tarjota työ- ja harjoittelupaikka työttömälle nuorelle, kunhan taloudelliset edellytykset ovat olemassa. Julkistalouden säästöpäätökset ovat ensimmäisenä kohdistuneet vapaa-aikapalveluihin. Tulevaisuudessa eri kansalaisjärjestöjen merkitystä näiden palvelujen tuottajana tulee lisätä, mutta yhteiskunnan on taattava riittävät toimintaedellytykset järjestöille.

Työttömyys heijastuu monin tavoin lapsen elämään ja tuo varsinkin pitkittyessään erilaisia ongelmia. Siksi työllisyyden hoito on myös parasta lapsi- ja perhepolitiikkaa. Sitä kautta myös turvataan yhteiskunnan palvelujen rahoitus.

Täystyöllisyys ja pohjoismaisen hyvinvointijärjestelmän turvaaminen tulee olla keskeisiä lähtökohtia euroopan integraatiolle.

Suomi ei voi vetäytyä vastuustaan kehitysmaiden lasten elinolojen parantamiseksi. Laman varjolla puolitetut kehitysmäärärahat on palautettava 0.7 % bruttokansantuotteesta. Kehitysyhteistyön toteuttamisessa tulee korostaa eri kansalaisjärjestöjen merkitystä.

Julkinen talous on saatava tasapainoon ja yhteiskunnan palveluja ja tukimuotoja on kehitettävä. Se voidaan toteuttaa sosiaalisesti oikeudenmukaisesti ja ihmisten välillä tasa-arvoa edistäen.

Peruspalvelut on rahoitettava ensisijassa verovaroin. Pienituloisten perheiden verotusta on kevennettävä. Ympäristöystävällisiä palveluja ja tuotteita on tuettava tai verotettava vähemmin. Tämä on mahdollista verotuspohjaa laajentamalla sekä pääoma- ja haittaveroja korottamalla. Joistain palveluista perittävät maksut on tehtävä sosiaalisin perustein. Yhteiskunnan maksama taloudellinen tuki on suunnattava sitä eniten tarvitseville.